

พื้นที่เกษตรกรรมและการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา



พื้นที่เกษตรกรรมในกรุงเทพมหานคร

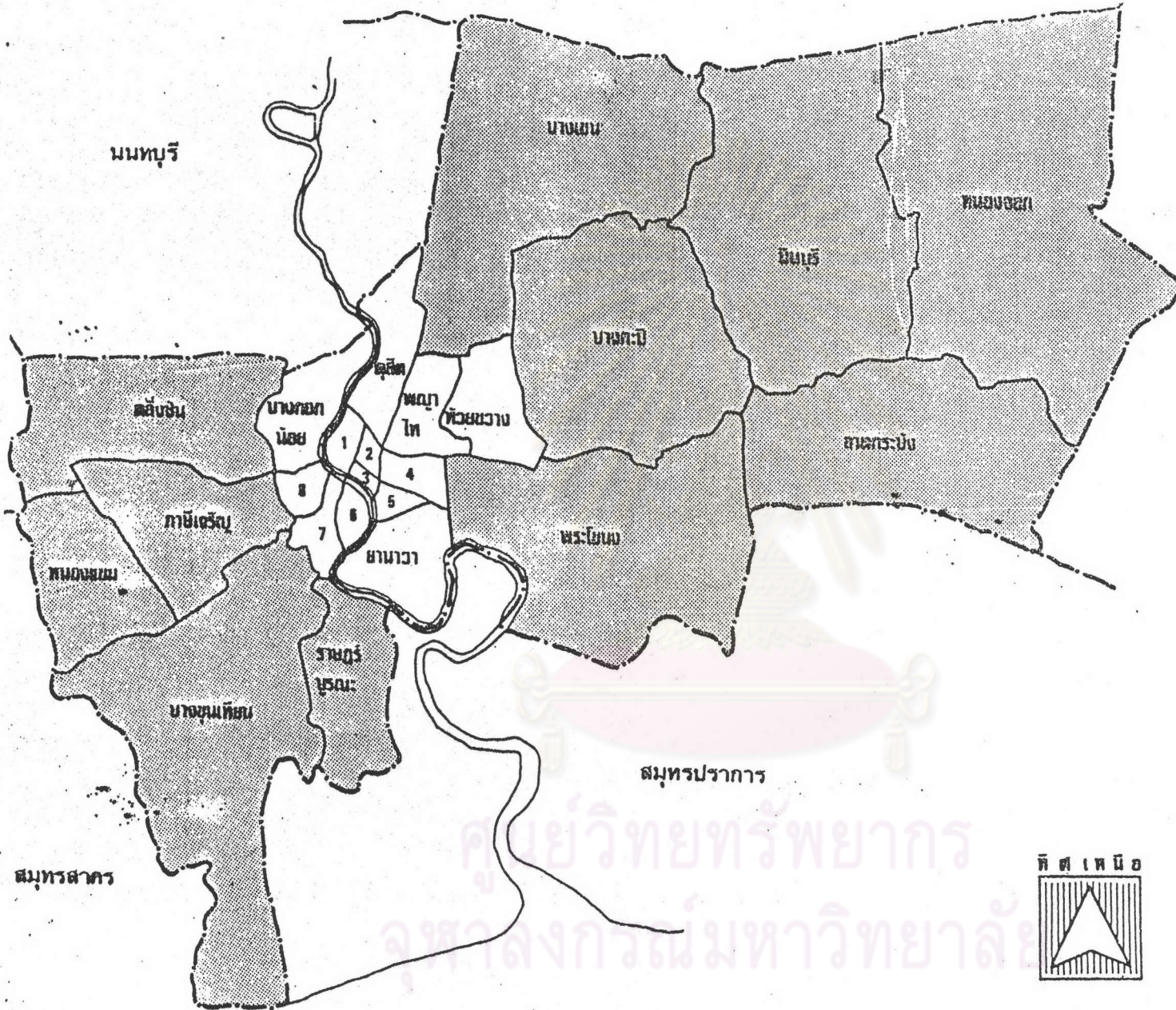
พื้นที่เกษตรกรรมและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมในกรุงเทพมหานคร

สภาพภูมิประเทศของกรุงเทพมหานคร สมรรถนะดินเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการเกษตรกรรม แต่การใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรมได้ลดลงอยู่ตลอดเวลาทั้งนี้มีส่วนมาจากความเจริญทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วทั้งในเขตชั้นกลางและ เขตชั้นนอกก่อให้เกิดความต้องการใช้ที่ดิน ทำให้พื้นที่เมืองขยายตัวเข้าบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรมรอบนอกซึ่ง เป็นผลให้มีการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมของ กรุงเทพมหานครไปเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง


ปี พ.ศ. 2530 กรุงเทพมหานครมีพื้นที่เกษตรทั้งสิ้น 450,473 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่ อยู่ในฝั่งพระนครถึง 319,972 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 71.03 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด โดยพื้นที่เกษตรในฝั่งพระนครดังกล่าวอยู่ในเขตชั้นนอกเกือบทั้งหมดประมาณร้อยละ 83.08 หรือ 265,835 ไร่ ในขณะที่เขตชั้นกลางมีพื้นที่เกษตรเพียง 81,980 ไร่ สำหรับพื้นที่เกษตรฝั่งธนบุรีมีทั้งหมด 130,501 ไร่ อยู่นอกเขตชั้นนอก 99,017 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 75.87 ที่เหลืออยู่ในเขตชั้นกลาง

การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมในกรุงเทพมหานครในช่วงปี 2524-2530 ปรากฏว่า ลดลงจากเดิม 178,065 ไร่ หรือลดลงร้อยละ 28.33 ซึ่งการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมดังกล่าวเป็นการลดลงในเขตชั้นนอก 96,085 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53.96 ของพื้นที่เกษตรที่ลดลงทั้งหมด ส่วนเขตชั้นกลางลดลง 81,980 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.91 และเมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของการสูญเสียพื้นที่เกษตรในฝั่งพระนครและธนบุรีแล้ว ปรากฏว่าพื้นที่เกษตรในฝั่งพระนครมีการลดลงจากเดิมถึง 119,490 ไร่ หรือ ร้อยละ 67.10 ในขณะที่ฝั่งธนบุรีพื้นที่เกษตรลดลงเพียง 58,575 ไร่ หรือ ร้อยละ 32.90 เท่านั้น ซึ่งจากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรมีทิศทางการลดลงสอดคล้องกับการขยายตัวของพื้นที่เมืองดังกล่าว คือ ในฝั่งพระนครมีการขยายตัวของพื้นที่เมืองสูง ทำให้มีการสูญเสียพื้นที่เกษตรสูงตามไปด้วย ในทำนองเดียวกันในฝั่งธนบุรีมีการขยายตัวของพื้นที่เมืองต่ำ การสูญเสียพื้นที่เกษตรจึงต่ำด้วยเช่นกัน

อัตราการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรในปี 2524 - 2530 นั้น หากพิจารณาอัตราการลดลงของ



แสดง : เขตเกษตรกรรม ใน กรุงเทพมหานคร

 เขตเกษตรกรรม



การศึกษาเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม
ในการพัฒนาและอนุรักษ์ พื้นที่
เกษตรกรรมชานเมือง :
กรณีศึกษา พื้นที่สีเขียวฝั่งตะวันตก ของ กทม.



ตารางที่ 34 แสดงพื้นที่เกษตรกรรมของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2524-2530 (ไร่)

เขต	2524 (ไร่)	2530 (ไร่)	การเปลี่ยนแปลง 2524-2530 (ไร่)	RC %	AC %
ชั้นกลาง	167,601	85,621	-81,980	-48.91	46.04
บางกะปิ	46,060	15,084	-30,976	-67.25	17.40
บางเขน	37,801	22,912	-14,889	-39.39	8.36
ราชบุรีรณะ	15,333	13,706	-1,627	-10.61	0.91
ภาษีเจริญ	32,326	17,778	-14,548	-45.00	8.17
พระโขนง	36,081	16,141	-19,940	-55.26	11.20
ชั้นนอก	460,937	364,852	-96,085	-20.85	53.96
ตลิ่งชัน	46,105	21,978	-24,127	-53.49	13.55
หนองแขม	18,780	10,250	-8,520	-45.37	4.78
บางขุนเทียน	76,532	66,789	-9,743	-12.73	5.47
มีนบุรี	98,320	70,156	-28,164	-28.65	15.82
หนองจอก	143,509	120,208	-23,301	-16.24	13.09
ลาดกระบัง	77,691	75,471	-2,220	-2.86	1.25
รวม	628,538	450,473	-178,065	-28.33	100

ที่มา กรมส่งเสริมการเกษตร กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๕ แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรของกรุงเทพมหานคร ปี 2524-2530
(หน่วย ไร่)

เขตปกครอง	2524	2530	การเปลี่ยนแปลง	RC	AC
เขตชั้นกลาง	167,601 (26.67)	85,621 (19.01)	-81,980	-48.91	46.04
ฝั่งพระนคร	119,942 (19.08)	54,137 (12.02)	-65,805	-54.86	36.96
ฝั่งธนบุรี	47,659 (7.58)	31,484 (18.89)	-16,175	-33.94	9.08
เขตชั้นนอก	460,937 (73.33)	364,852 (80.99)	-96,085	-20.85	53.96
ฝั่งพระนคร	319,520 (50.84)	265,835 (59.01)	-53,685	-16.80	30.15
ฝั่งธนบุรี	141,417 (22.50)	99,017 (21.98)	-42,400	-29.98	23.81
รวม	628,538 (100.00)	450,473 (100)	-178,065	-28.33	100
ฝั่งพระนคร	439,462 (69.92)	319,972 (71.03)	-119,490	-27.19	67.10
ฝั่งธนบุรี	189,076 (30.08)	130,501 (28.96)	-58,575	-30.98	32.90

ที่มา สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

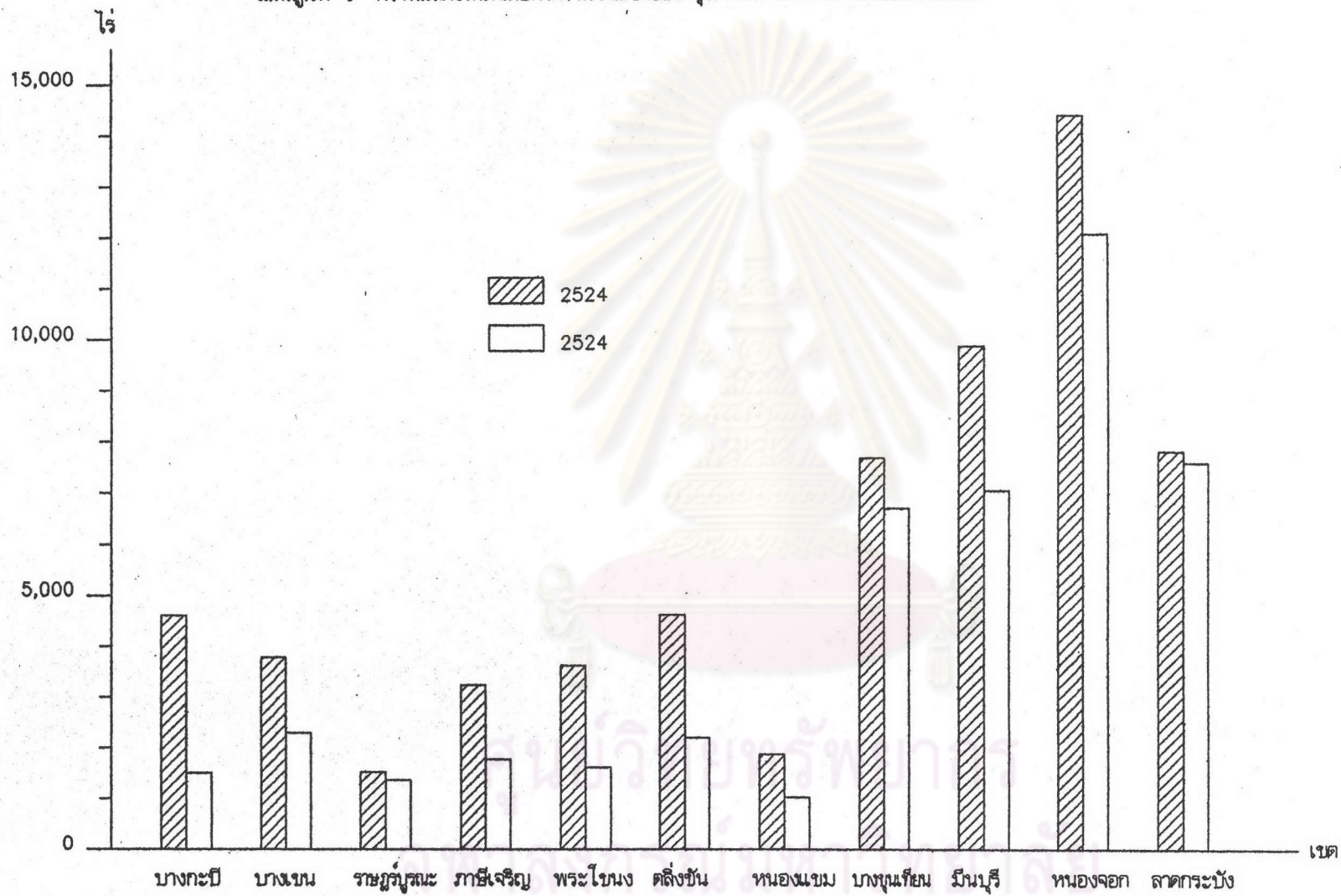
หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ สัดส่วนร้อยละ

RC คือ การเปลี่ยนแปลงแบบสัมพัทธ์

AC คือ การเปลี่ยนแปลงแบบสัมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 กราฟแสดงพื้นที่เกษตรกรรมรายเขตของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2524-2530



ที่มา กรมส่งเสริมเกษตร กรุงเทพมหานคร

พื้นที่เกษตรที่ลดลงไปทั้งหมด (absolute change) ปรากฏว่า ในเขตชั้นนอกพื้นที่เกษตรลดลงในอัตราสูงกว่าเขตชั้นกลาง คือ ร้อยละ 53.96 และ ร้อยละ 46.04 ตามลำดับ แต่ในฝั่งพระนครทั้ง เขตชั้นนอกและ เขตชั้นกลางมีอัตราการลดลงใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 30.15 และ ร้อยละ 36.96 ส่วนในฝั่งธนบุรีมีอัตราการลดลงในเขตชั้นนอกสูงกว่าที่ในเขตชั้นกลางมาก คือ ร้อยละ 23.81 และ ร้อยละ 9.08

การสูญเสียพื้นที่เกษตรในระดับเขตนั้น พบว่า เขตบางกะปิมีการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมสูงสุดถึง 30,976 ไร่ รองลงมาได้แก่ เขตมีนบุรี และ เขตคลองสาน 28164 ไร่ และ 24127 ไร่ ส่วนเขตราชบุรีบูรณะมีการสูญเสียต่ำมากเพียง 1,627 ไร่ และ เขตลาดกระบังพื้นที่เกษตรกรรมลดลงเพียง 2,220 ไร่ สำหรับอัตราการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมเมื่อเทียบกับพื้นที่เกษตรกรรมเดิมของเขตต่าง ๆ นั้น เขตบางกะปิมีอัตราการสูญเสียสูงที่สุดคือ 67.25 รองลงมาคือ เขตพระโขนงและเขตคลองสาน โดยมีอัตราร้อยละ 55.26 และ 53.49 เขตลาดกระบังมีอัตราการสูญเสียต่ำสุด คือ ร้อยละ 2.86 ส่วนเขตภาษีเจริญ มีการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม 14,548 ไร่ อัตราการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 45.00

โดยสรุป จากการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ปรากฏมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขานอกภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรม ซึ่งก่อให้เกิดแรงดึงดูดทำให้ประชากรในกรุงเทพมหานครเพิ่มมากขึ้นในทุกปี เพราะกรุงเทพมหานครได้กลายเป็นแหล่งงานให้กับผู้แสวงหางานหาและผู้ประกอบการในธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ อันจะส่งผลให้กรุงเทพมหานครมีการขยายตัวเจริญเติบโตออกสู่พื้นที่เขตชั้นกลางและชั้นนอก ทั้งนี้รวมถึงการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วในทั้ง 2 เขต เนื่องจากเขตชั้นในแปรสภาพเป็นย่านพานิชยกรรม ก่อให้เกิดการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมคิดเป็นพื้นที่ปีละประมาณ 29677.5 ไร่ เป็นอัตราประมาณร้อยละ 4.72 ต่อปี โดยฝั่งพระนครมีการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมมากกว่าฝั่งธนบุรีประมาณ 2.45 เท่า ด้านฝั่งธนบุรี ร้อยละ 27.61 ของการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมอยู่ในเขตชั้นกลาง โดยที่ ร้อยละ 72.39 อยู่ในเขตชั้นนอก เขตคลองสานและเขตภาษีเจริญ มีการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมสูง โดยที่ เขตคลองสานมีการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมสูงกว่า เขตภาษีเจริญ

มูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

มูลค่าผลผลิตทางการเกษตรในประเภทกิจกรรมของกรุงเทพมหานคร มีแหล่งผลิตอยู่เพียง

11 เขต ในเขตชั้นกลางและเขตชั้นนอก ในปี 2527 จากพื้นที่เกษตรทั้งหมด 444,666 ไร่

ตารางที่ ๑๖ พื้นที่และมูลค่าผลิตทางการเกษตรรายเขตของกรุงเทพมหานคร ปี 2527

เขต	พื้นที่เกษตร (ไร่)	มูลค่าผลิตภัณฑ์ ทางการเกษตร (บาท)	เฉลี่ยมูลค่าต่อไร่ (บาท)
เขตชั้นกลาง			
1 บางเขน	31,443 (6)	119,425,000 (9)	3,798.14 (7)
2 บางกะปิ	19,226 (8)	16,693,000 (11)	868.25 (11)
3 พระโขนง	9,092 (11)	25,900,000 (10)	2,848.66 (8)
4 ภาษีเจริญ	26,634 (7)	229,000,000 (5)	8,598.98 (5)
5 ราษฎร์บูรณะ	14,290 (10)	756,055,000 (2)	52,907.98 (1)
รวมเขตชั้นกลาง	100,685	1,147,073,000	11,392.69
เขตชั้นนอก			
6 ท้องจอก	113,420 (1)	480,016,000 (4)	4,232.20 (6)
7 มีนบุรี	82,130 (2)	140,359,000 (8)	1,708.99 (10)
8 ลาดกระบัง	56,604 (3)	157,560,000 (7)	2,783.55 (9)
9 ดลิ่งชัน	34,938 (5)	527,028,000 (3)	15,084.66 (3)
10 ท้องนวม	17,370 (9)	194,859,000 (6)	11,218.13 (4)
11 บางขุนเทียน	39,519 (4)	2,041,331,000 (1)	51,654.42 (2)
รวมเขตชั้นนอก	343,981	3,541,153,000	10,294.62
รวมทั้งตะวันตก	132,751	3,748,273,000	28,235.37
รวมทั้งตะวันออก	210,768	939,953,000	4,459.66
รวมทั้งหมด	444,666	4,688,226,000	10,543.253

ที่มา สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรุงเทพมหานครมีมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรทั้งสิ้น 4,688.226 ล้านบาท มูลค่าผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรสูงสุด คือ เขตบางขุนเทียน เขตราชบุรีณะ เขตตลิ่งชัน เขตหนองจอก และ เขตภาษีเจริญ ตามลำดับ ส่วนมูลค่าเฉลี่ยต่อไร่สูงสุด คือ เขตราชบุรีณะ เขตบางขุนเทียน เขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม และ เขตภาษีเจริญตามลำดับ เขตด้านฝั่งตะวันตกทั้ง 5 เขต มีอันดับมูลค่าผลิตภัณฑ์และมูลค่าเฉลี่ยต่อไร่ อยู่ใน 5-6 อันดับสูงสุดของกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบ พื้นที่เกษตรกรรมฝั่งตะวันตก และฝั่งตะวันออก จะเห็นได้ว่า แม้ทางฝั่งตะวันออก จะมีพื้นที่เกษตรกรรมมากกว่าด้านฝั่งตะวันตก ฝั่งตะวันตกมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรสูงกว่าทางฝั่งตะวันออก หลายเท่าคิดเป็นร้อยละ 79.95 มูลค่าเฉลี่ยต่อไร่ หากพิจารณาเขตภาษีเจริญและ เขตตลิ่งชันซึ่งมูลค่าผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ศึกษาทั้ง 2 เขต มีมูลค่ารวม 756,028,000 บาท คือ ร้อยละ 16.13 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร โดยที่มูลค่าส่วนใหญ่ของเขตภาษีเจริญ มาจากผลผลิตของสวนผัก และมูลค่าส่วนใหญ่ของ เขตตลิ่งชัน มาจากผลผลิตสวนผักและสวนผลไม้

เกษตรกรรมในกรุงเทพมหานคร

ในปี 2530 กรุงเทพมหานครในเขตที่ยังคงมีพื้นที่เกษตรกรรมเหลืออยู่ 11 เขต ทั้งชั้นกลางและชั้นนอก มีประชากรทั้งสิ้น 2,438,479 คน ในจำนวนนี้เป็นเกษตรกร 102,862 คน คิดเป็นร้อยละ 4.22 ของประชากรของ 11 เขต ในเขตชั้นกลาง มีเกษตรกรทั้งสิ้น 43,928 คน คิดเป็นร้อยละ 2.24 ซึ่งต่ำกว่าในเขตชั้นนอกมาก คือ เขตชั้นนอกมีเกษตรกรทั้งสิ้น 58,934 คน คิดเป็นร้อยละ 11.84 โดยที่ฝั่งธนบุรีมีสัดส่วนของเกษตรกรสูง คือ ร้อยละ 9.45 ในขณะที่ฝั่งพระนครมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 2.14 ของประชากร คราวเรือนเกษตรกรรมในกรุงเทพมหานครมีทั้งสิ้น 29,358 ครัวเรือน จำนวนของครัวเรือนเกษตรกร มีสัดส่วนใกล้เคียงกันในฝั่งพระนครและธนบุรี และส่วนใหญ่อยู่ในเขตชั้นในมากกว่าชั้นนอก เขตบางขุนเทียน เขตภาษีเจริญ และ เขตตลิ่งชัน ซึ่งเป็นเขตที่มีจำนวนครอบครัวเกษตรกรสูงที่สุดคือ 4916 , 4364 และ 3828 ครอบครัว ในขณะที่จำนวนเกษตรกรต่อครอบครัวโดยเฉลี่ยของกรุงเทพมหานคร ค่อนข้างต่ำ คือ 3.5 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ต่ำมาก จึงมีความจำเป็นในการจ้างแรงงานนอกครอบครัวเพื่อทำการเกษตร

พื้นที่เกษตรกรรมต่อครอบครัวโดยเฉลี่ยของกรุงเทพมหานคร คือ 15.34 ไร่ ในเขตชั้นกลางต่ำกว่าเขตชั้นนอก คือ 7.76 ไร่ และ 19.92 ไร่ ตามลำดับ ฝั่งพระนครเกษตรกรถือครองพื้นที่เกษตรกรรมต่อครอบครัวสูงกว่าฝั่งธนบุรี คือ 25.32 ไร่ ในขณะที่ฝั่งธนบุรีมีพื้นที่เกษตรกรรมต่อ

ตารางที่ 37 แสดงมูลค่าผลิตทางการเกษตรของกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
ประเภทหลัก 4 ประเภท รายเขต ปี 2527

เขต	มูลค่าผลิตทางการเกษตร (ล้านบาท)				รวม
	นาข้าว	สวนผัก	สวนผลไม้	สวนดอกไม้	
ชั้นกลาง					
1 บางเขน	50.005	18.607	50.688	0.125	119.425
2 บางกะปิ	3.866	2.310	10.122	0.395	16.693
3 พระโขนง	16.032	7.140	2.628	0.100	25.900
4 ภาษีเจริญ	3.800	202.500	14.500	8.200	229.000
5 ราษฎร์บูรณะ	-	2.615	743.940	9.500	756.055
รวม	73.703	233.172	821.878	18.320	1,147.073
ชั้นนอก					
6 หนองจอก	305.600	10.000	164.000	0.416	480.016
7 มีนบุรี	131.630	1.246	2.026	5.457	140.359
8 สดกระบัง	135.600	2.202	19.728	0.030	157.560
9 คลองสาม	48.718	180.800	200.870	96.640	527.028
10 หนองแขม	31.743	93.415	35.605	34.096	194.859
11 บางขุนเทียน	35.840	23.384	1,562.000	420.107	2,041.331
รวม	689.131	311.047	1,984.229	556.746	3,541.153
รวมทั้งหมด	762.834	544.219	2,806.107	575.066	4,688.226

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครอบครัวเพียง 7.80 ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากชนิดของการเพาะปลูกพืชต่างกัน ทางฝั่งธนบุรีส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกผัก ผลไม้ และไม้ดอกไม้ประดับ ส่วนทางด้านฝั่งพระนครเป็นพื้นที่นาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งรายได้ต่อไร่ของการทำนาค่ากว่าการเกษตรประเภทอื่น เกษตรกรจึงจำเป็นต้องถือครองพื้นที่มากจึงจะมีรายได้เพียงพอ ดังเช่น เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง และ เขตมีนบุรี มีพื้นที่การเกษตรต่อครอบครัว สูงถึง 36.37, 30.58 และ 26.89 ไร่ ซึ่งเป็นเขตที่มีพื้นที่เกษตรกรรมต่อครอบครัวสูงสุดของพื้นที่เกษตรกรรมใน กทม. ทั้ง 3 เขต อยู่ในเขตชั้นนอกของฝั่งพระนคร

เขตตลิ่งชัน และ เขตภาษีเจริญ มี ครัวเรือนเกษตรกรรมสูงมากคือ 4364 และ 3828 ครอบครัว และมีพื้นที่เกษตรกรรม ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ คือ 21978 ไร่ และ 17778 ไร่ พื้นที่ถือครองต่อครอบครัวต่ำเพียง 5.74 ไร่ และ 4.07 ไร่ ต่อครอบครัว

ปัญหาของ เกษตรกรในกรุงเทพมหานคร

ปัญหาเกษตรกรในกรุงเทพมหานครพอสรุปได้คร่าว ๆ จากบรรยายสรุปประจำปี 2531 ของงานส่งเสริมเกษตร สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

1. เทคโนโลยีในการเกษตรแผนใหม่ ยังไม่ถูกต้อง
 - การตัดพันธุ์ไม่ถูกต้องให้ผลผลิตต่ำ
 - การใช้สารเคมี ปุ๋ย สอร์โวน ยังไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดอันตรายจากสารพิษตกค้าง

ต้นทุนสูง เกินความจำเป็น

 - ขั้นตอนการปฏิบัติในการปลูกพืช ยังไม่ถูกต้อง เช่น การปลูก การบำรุงรักษา ตัดแต่งกิ่ง การเก็บเกี่ยว การเร่งผลผลิตให้ได้ในเวลาที่ต้องการ
 - ไม่สามารถควบคุมผลผลิตให้มีคุณภาพคงที่
2. ต้นทุนในการผลิตสูง
3. เงินทุน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีเงินทุน ทำให้การเพิ่มปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต และคุณภาพเป็นไปอย่าง เชื่องช้า แหล่งเงินทุนที่ช่วยเหลือเกษตรกรมีน้อยไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรไม่มีพลังต่อรองกับนายทุนเจ้าของเงิน ไม่สามารถกำหนดราคา หรือ ต่อรองอย่างยุติธรรม
4. กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรมในกรุงเทพมหานคร ส่วนมากเป็นพื้นที่ของนายทุนหรือเจ้าของที่ดินรายใหญ่ เกษตรกรร้อยละ 80 เช่าที่ดินเพื่อประกอบการเกษตร และเป็น การเช่าระยะสั้น ไม่มีความมั่นคง อัตราการเสี่ยงสูง จึงไม่มีการลงทุนในระยะยาวเพื่อปรับปรุงผลผลิต

ตารางที่ 38 แสดงลักษณะของเกษตรกรในกรุงเทพมหานคร ปี 2530

เขตปกครอง	พื้นที่เกษตรกรรม (ไร่)	ประชากร (คน)	เกษตรกร (คน)	สัดส่วน	ครัวเรือน เกษตรกร (ครอบครัว)	พื้นที่ต่อ ครอบครัว (ไร่)	จำนวน เกษตรกร ต่อครอบครัว
บางกะปิ	15,084	430,543	4,353	1.01	1,451	9.62	3
บางเขน	22,912	538,814	3,254	0.60	1,014	22.60	3.21
ราชบุรีบูรณะ	13,706	137,408	11,465	8.34	2,422	5.66	4.73
ภาษีเจริญ	17,778	222,440	20,802	9.35	4,364	4.07	4.76
พระโขนง	16,141	634,296	4,054	0.64	1,789	9.02	2.27
เขตชั้นกลาง	85,621	1,963,501	43,928	2.24	11,040	7.76	3.98
ตลิ่งชัน	21,978	75,086	10,807	14.39	3,828	5.74	2.82
หนองแขม	10,250	56,510	6,725	11.90	1,192	8.60	5.64
บางขุนเทียน	66,789	202,844	15,795	7.79	4,916	13.59	3.21
มีนบุรี	70,156	73,187	6,325	8.64	2,609	26.89	2.42
หนองจอก	120,208	56,881	11,694	20.56	3,305	36.37	3.54
ลาดกระบัง	75,471	33,443	7,588	22.69	2,468	30.58	3.07
เขตชั้นนอก	364,852	497,951	58,934	11.84	18,318	19.92	3.22
รวม	450,473	2,438,479	102,862	4.22	29,358	15.34	3.50
ฝั่งพระนคร	319,972	1,744,191	37,268	2.14	12,636	25.32	2.95
ฝั่งธนบุรี	130,501	694,288	65,594	9.45	16,722	7.80	3.92

แหล่งข้อมูล สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หรือรายได้

5. พื้นที่เกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงในทางลดลงทุกปี อย่างต่อเนื่อง จากแรงกดดันของความต้องการพื้นที่เมือง

6. ขาดข้อมูล และการจัดการด้านการตลาด ปริมาณผลผลิตยังไม่สัมพันธ์กับการส่งออก หรือความต้องการของตลาด ซึ่งมีผลต่อเนื่องกับราคาขาย ขาดการประสานระหว่างผู้ผลิตและผู้ส่งออก โดยที่ผู้ผลิตส่งผลผลิตแก่ตลาดภายในประเทศ ซึ่งไม่มีมาตรฐานและคุณภาพที่แน่นอน การขยายตัวของตลาดต่างประเทศจึงมีไม่มากเท่าที่ควร

7. การเผยแพร่ เทคโนโลยีในการผลิตและแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง ไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการรวมตัวของเกษตรกร

8. ปัญหาสภาพแวดล้อม เช่น ปัญหาน้ำเน่าเสีย จาก หมู่บ้านจัดสรร และ โรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาน้ำท่วม

9. ปัญหาผลผลิตราคาตกต่ำ

ทัศนคติของ เกษตรกรในกรุงเทพมหานคร

ทัศนคติของ เกษตรกรในกรุงเทพมหานคร ศึกษาจากงานวิจัยต่าง ๆ ในพื้นที่เกษตรกรรมชานเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่เกษตรกรรมเหลือเพียง 11 เขต อยู่ในเขตชั้นกลาง 5 เขต เขตชั้นนอก 6 เขต ในเขตภาษีเจริญ และ เขตราชบุรีบูรณะ ซึ่งเป็นเขตชั้นกลางที่ยังคงเหลือพื้นที่เกษตรกรรม ได้ปรากฏว่า อาชีพเกษตรกรยังคงเป็นอาชีพดั้งเดิมที่เกษตรกรมีความถนัดและทำมานานแล้ว จึงไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพอย่างอื่นให้ได้ดีกว่านี้ เกษตรกรบางส่วนเริ่มมีความต้องการเปลี่ยนอาชีพ เนื่องจากต้นทุนในการทำเกษตรกรรมสูงไม่คุ้มค่ารายจ่าย สำหรับความต้องการต่อบุตรหลานนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้บุตรหลานประกอบอาชีพเกษตรกรเหมือนตน เพราะคิดว่าการประกอบอาชีพประเภทอื่นจะทำให้บุตรหลานมีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า ส่วนในเขตชานเมืองทั้ง 6 เขต ยังคงมีการทำเกษตรกรรม ในเขตบางขุนเทียน และ เขตหนองแขม นั้น ปรากฏว่าทัศนคติของ เกษตรกรต่อบุตรหลาน ประเภทแรกต้องการให้บุตรหลานทำการเกษตรต่อไปมักจะ เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นทรัพย์สินเดิมทำให้ลดต้นทุนในการผลิตลงไป ประกอบกับเล็งเห็นว่าเป็นอาชีพที่ทำกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษและสมรรถนะดินก็ยังมีความอุดมสมบูรณ์เพียงพอ ส่วนเกษตรกรประเภทที่สองไม่ต้องการให้บุตรหลานทำการเกษตรต่อไป เนื่องจากเกิดปัญหาต่อขบวนการผลิตมากมาย เช่น ปัญหาน้ำ

เน่าเสีย ปัญหาศัตรูพืช ปัญหาราคาผลผลิตต่ำ ปัญหาเหล่านี้ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มค่า การผลิต เกษตรกรจึงคิดว่าการให้บุตรหลานประกอบอาชีพอื่น จะมีเกียรติและมีรายได้ที่ดีกว่า (จุฑาทิพย์ จุฑพันธ์ 2535 หน้า 81-82)

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา

พื้นที่เกษตรกรรมในช่วงปี 2527 และ 2532 ของพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งรวมพื้นที่เกษตรกรรมในหมู่ที่ 1 และ หมู่ที่ 3 ในแขวงบางแคเหนือไว้ด้วย พื้นที่ดังกล่าวอยู่นอกพื้นที่ศึกษา แต่เนื่องจากข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรมในปี 2527 ไม่มีรายละเอียดรายหมู่บ้าน จึงจำเป็นต้องพิจารณาทั้งแขวงแต่ในปี พ.ศ. 2532 และ 2534 ข้อมูลสามารถแจกแจงแยกพื้นที่ดังกล่าวออกได้ คือ พื้นที่ดังแสดงไว้ในเครื่องหมายวงเล็บของปี 2532 ส่วนพื้นที่เกษตรในปี 2534 จะกล่าวถึงในพื้นที่ศึกษา โดยไม่รวมพื้นที่หมู่ที่ 1 และ 3 ของแขวงบางแคเหนือ ดังนั้นในการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในช่วงปี 2527-2532 จะเปรียบเทียบโดยรวมพื้นที่บางส่วนนอกพื้นที่ศึกษาดังกล่าวไว้ด้วย แต่ในช่วงปี 2532-2534 จะเป็นการเปรียบเทียบเฉพาะในพื้นที่ศึกษา

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษาช่วงปี 2527

ในปี 2526 เกิดน้ำท่วมใหญ่ทั่วกรุงเทพมหานครและพื้นที่ศึกษา พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษาจำนวนมากได้รับความเสียหาย ดังเช่นในพื้นที่ศึกษาเขตดิ่งชั้นทั้ง 4 แขวง ในปี 2526 มีพื้นที่เกษตรกรรมถึง 21,308 ไร่ หลังจากเกิดน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน พื้นที่ส่วนใหญ่เกิดความเสียหาย พื้นที่เกษตรกรรมในปี 2527 ลดลงเหลือเพียง 14808 ไร่ หรือลดลง 6500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.50 แขวงบางระมาดเป็นแขวงของพื้นที่ศึกษาในเขตดิ่งชั้นที่สูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมสูงที่สุดคือจาก 8507 ไร่ ในปี 2526 ลดลงเหลือ 3640 ไร่ ในปี 2527 หรือลดลง 4867 ไร่ ร้อยละ 57.21 แขวงบางพรมลดลง 1483 ไร่ หรือร้อยละ 30.76 และ บางเข็กหนึ่ง ลดลง 1966 ไร่ หรือ ร้อยละ 37.98

เกษตรกรรมประเภทพืชผัก และ ผลไม้ เป็น การเกษตรกรรมหลัก ซึ่งมีพื้นที่ลดลงมากที่สุดคือ ทั้ง 4 แขวง มีพื้นที่ปลูกผลไม้ลดลง 4344 ไร่ ส่วนพื้นที่ปลูกผักลดลง 1830 ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรรมประเภทไม้ผลโดยเฉพาะไม้ยืนต้น เป็นเกษตรกรรมที่ฟื้นตัวยากและลงทุนสูง ความเสียหาย

ตารางที่ 39 ตารางแสดงสัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา 2527-2534

เขตปกครอง	พื้นที่แขวง	พื้นที่เกษตรกรรมและสัดส่วนพื้นที่แขวง					
		ไร่	2527(ไร่)	%	2532	%	2534
แขวงจันทบุรี	8,034	4,620	57.51	2,527	31.45	1,487	18.51
แขวงบางระมาด	8,385	3,640	43.41	4,150	49.49	2,683	32.00
แขวงบางพรหม	3,142	2,820	89.75	2,225	70.81	744	23.68
แขวงบางเขื่อนหน้า	3,315	3,210	96.83	2,140	64.56	949	28.63
แขวงบางไผ่	8,912	7,485	83.99	4,486	50.34	2,698	30.27
แขวงคลองขวาง	2,307	1,908	82.70	1,319	57.17	909	39.40
แขวงบางแคเหนือ	6,613	6,347	95.98	2,970	44.91	-	
	4,449*	-		2,766*	61.29	1,866*	41.35
พื้นที่ศึกษา	40,708	30030	73.77	1 9817	48.68		
	38,594*			1 9613	50.82	11,336*	29.37*

ข้อมูล: สำนักงานเขตคลังขั้น สำนักงานเขตภาษีเจริญ งานส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ: *พื้นที่เฉพาะพื้นที่ศึกษา โดยไม่รวมหมู่ 1 และ 3 ของแขวงบางแคเหนือ

ตารางที่ 40 แสดงพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา ปี 2527

เขต	พื้นที่เกษตรกรรม		พื้นที่เกษตรกรรมแยกตามประเภท (ไร่)									
	รวม (ไร่)	%	ข้าว	%	พืชผัก	%	ไม้ผล	%	ไม้ดอก	%	อื่น ๆ	%
แขวงฉิมพลี	4,620	15.38	-	-	3,839	23.13	655	7.43	126	4.06	-	-
แขวงบางระมาด	3,640	12.12	70	6.42	2,300	13.86	920	10.43	350	11.27	-	-
แขวงบางพระม	2,820	9.39	30	2.75	2,130	12.83	530	6.01	130	4.22	-	-
แขวงบางเขือกหัง	3,210	10.69	-	-	1,085	10.87	1,054	11.95	351	11.30	-	-
แขวงบางไผ่	7,485	24.93	990	90.83	4,290	25.84	1,075	12.19	1,130	36.38	-	-
แขวงคลองขวาง	1,908	6.35	-	-	390	2.35	1,162	13.18	356	11.46	-	-
แขวงบางแคเหนือ	6,347	21.14	-	-	1,845	11.12	3,422	38.81	1,080	34.77	-	-
พื้นที่ศึกษา	30,030	100.00	1,086	100.00	16,599	100.00	8,818	100.00	3,523	100.00	-	-

แหล่งข้อมูล สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตนเอง เดียวกันนี้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ศึกษาในเขตภาคีเจริญ แต่ปริมาณความเสียหายน้อยกว่า

อย่างไรก็ตาม เกษตรกรในพื้นที่ศึกษาสูญเสียทั้งพื้นที่เกษตรกรรม และ รายได้ และ ต้องเสียเงินลงทุนเพื่อฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่ง เริ่มต้นในปี 2527

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา ในปี 2527 มีประมาณ 30,030 ไร่ โดยที่แขวงที่มีพื้นที่สูงสุดได้แก่ แขวงบางไผ่ 7,485 ไร่ ร้อยละ 24.90 ของพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา รองลงมาคือ แขวงบางแคเหนือ 6,347 ไร่ ร้อยละ 21.14 แขวงฉิมพลี, แขวงบางระมาด แขวงบางพรหม และ แขวงบางเขินหนึ่ง มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน คือ ประมาณ ร้อยละ 15 - 10 แขวงคลองขวาง เป็นแขวงที่มีพื้นที่เกษตรกรรมน้อยที่สุดคือ 1,908 ไร่ ร้อยละ 6.35

ในพื้นที่ 30,030 ไร่ นี้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมประเภท พืชผัก 16599 ไร่ หรือ ร้อยละ 55.27 ของพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ผล 8,818 ไร่ หรือ ร้อยละ 29.36 พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 3,523 ไร่ ร้อยละ 11.73 และพื้นที่เกษตรกรรมที่มีน้อยที่สุดในพื้นที่ศึกษาคือ พื้นที่ปลูกข้าว 1,086 ไร่ หรือ ร้อยละ 3.61

พิจารณาถึง พื้นที่เกษตรกรรมแต่ละประเภท พื้นที่ปลูกผักของพื้นที่ศึกษาทั้งหมดมีอยู่ในแขวงบางไผ่ สูงสุด 4,290 ไร่ ร้อยละ 25.84 รองลงมาคือแขวงฉิมพลี 3,839 ไร่ ร้อยละ 23.13 และ แขวงบางระมาด 2,300 ไร่ ร้อยละ 14.54 แขวงคลองขวาง มีพื้นที่ปลูกผักน้อยที่สุดคือ แขวงคลองขวาง 390 ไร่ ร้อยละ 2.35

พื้นที่ปลูกไม้ผล ที่มีเนื้อที่เพาะปลูกสูงสุดในพื้นที่ศึกษาคือ แขวงบางแคเหนือ 3422 ไร่ หรือ ร้อยละ 38.81 รองลงมาคือ แขวงคลองขวาง 1,162 ไร่ หรือ ร้อยละ 13.18 ส่วนแขวงที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลน้อยที่สุด คือ แขวงบางพรหม 530 ไร่ ร้อยละ 6.01

พื้นที่เกษตรกรรมที่มีเนื้อที่รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ มีพื้นที่เพาะปลูกสูงสุดในแขวงบางไผ่ 1130 ไร่ ร้อยละ 36.38 รองลงมาคือ แขวงบางแคเหนือ 1080 ไร่ ร้อยละ 34.77 แขวงที่มีพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับต่ำสุดคือ แขวงฉิมพลี 126 ไร่ หรือ ร้อยละ 4.06

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทสุดท้าย มีพื้นที่น้อยที่สุด คือ พื้นที่ปลูกข้าว แขวงที่มีพื้นที่ปลูกข้าวของพื้นที่ศึกษา มีอยู่เพียง 3 แขวง โดย แขวงที่มีพื้นที่เกษตรกรรมประเภทนี้มากที่สุด คือ แขวงบางไผ่ 990 ไร่ หรือ ร้อยละ 91.16 รองลงมาคือ แขวงบางระมาด 70 ไร่หรือร้อยละ 6.45 และ แขวงบางพรหม 26 ไร่ ร้อยละ 2.39

ในปี 2527 นี้ พื้นที่ศึกษามีสัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมต่อพื้นที่ทั้งหมด ร้อยละ 73.77 โดยพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่อยู่ในแขวงบางไผ่ แขวงบางแคเหนือ และ แขวงฉิมพลี และเป็นพื้นที่ปลูกผักและ ไม้

ผล เป็นส่วนาใหญ่

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษาช่วงปี 2532

ในปี 2532 พื้นที่เกษตรกรรมของพื้นที่ศึกษาคงเหลือ 19,817 ไร่ (19,613 ไร่) โดยที่สัดส่วนของพื้นที่อันแต่ละแขวง เปลี่ยนไป และพื้นที่เกษตรกรรมลดลงทุกแขวง ยกเว้นแขวงบางระมาด พื้นที่เกษตรกรรมสูงสุดยังคงเป็น แขวงบางไผ่ พื้นที่เกษตรกรรมทั้งสิ้น 4486 ไร่ หรือ ร้อยละ 22.64 ลำดับถัดมาคือ แขวงบางระมาด 4150 ไร่ หรือ ร้อยละ 20.94 แขวงบางแคเหนือ 2970 ไร่ (2,766 ไร่) หรือ ร้อยละ 14.99 แขวงฉิมพลี 2527 ไร่ ร้อยละ 12.75 แขวงบางพรม 2225 ไร่ ร้อยละ 11.23 แขวงบางเขื่อนขันธ์ 2140 ไร่ หรือ 10.80 แขวงที่มีพื้นที่เกษตรกรรมน้อยที่สุด คือ แขวงคลองขวาง 1319 ไร่ ร้อยละ 6.66

พื้นที่เกษตรกรรมส่วนาใหญ่ประเภทต่าง ๆ ยังคงมีลำดับคงเดิม คือ พื้นที่เกษตรกรรมประเภทพื้นที่ปลูกผัก 10,700 ไร่ ร้อยละ 53.99 (10,649 ไร่) รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ผล 6,244 ไร่ ร้อยละ 31.51 (6,198 ไร่) พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 2,718 ไร่ ร้อยละ 13.72 (2,611 ไร่) พื้นที่เกษตรกรรมที่มีพื้นที่น้อยที่สุด คือพื้นที่ปลูกข้าว 105 ไร่ หรือ ร้อยละ 0.53 ในปี 2532 มีพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นอีกประเภทหนึ่งคือ การทำอบลาว 50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.67

แขวงที่มีพื้นที่ปลูกพืชผักสูงที่สุด คือ แขวงบางไผ่ เช่นเดิม แต่สัดส่วนสูงขึ้นเป็นร้อยละ 29.21 โดยมีพื้นที่ลดลงเหลือ 3,126 ไร่ อันดับรองลงมาเปลี่ยนเป็น แขวงบางระมาด 2050 ไร่ ร้อยละ 19.16 แขวงฉิมพลี 1,700 ไร่ หรือร้อยละ 15.89 แขวงที่มีพื้นที่ปลูกผักต่ำสุดยังคงเป็นแขวงคลองขวาง แต่สัดส่วนและพื้นที่สูงขึ้นเป็นร้อยละ 4.27 หรือ 498 ไร่

สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมประเภทพื้นที่ปลูกไม้ผล ที่มีพื้นที่สูงที่สุด คือ แขวงบางระมาด 2100 ไร่ ร้อยละ 33.63 อันดับต่อมาก็คือ แขวงบางแคเหนือ 1,361 ไร่ ร้อยละ 21.80 (1,315 ไร่) แขวงบางพรม 705 ไร่ ร้อยละ 11.29 แขวงที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลต่ำสุดคือ แขวงบางไผ่ 313 ไร่ หรือ ร้อยละ 5.01

พื้นที่ปลูกข้าวคงเหลือเพียง แขวงเดียว คือ แขวงบางไผ่ เนื้อที่ 105 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรมประเภทใหม่ที่เพิ่มขึ้นอยู่ในพื้นที่บางไผ่ ทั้ง 50 ไร่

ในปี 2532 นี้ พื้นที่ศึกษามีสัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมต่อพื้นที่ทั้งหมดร้อยละ 50.82 โดยพื้นที่เกษตรกรรมส่วนาใหญ่อยู่ในแขวงบาง ไผ่และบางระมาด และพื้นที่เกษตรกรรมส่วนาใหญ่ใช้ในการปลูกผัก

ตารางที่ 41 แสดงพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา ปี 2532

เขต	พื้นที่เกษตรกรรม		พื้นที่เกษตรกรรมแยกตามประเภท (ไร่)									
	รวม (ไร่)	%	ข้าว	%	พืชผัก	%	ไม้ผล	%	ไม้ดอก	%	อื่น ๆ	%
แขวงฉิมพลี	2,527	12.75			1,700	15.89	627	10.04	200	7.36		
แขวงบางระมาด	4,150	20.94			2,050	19.16	2,100	33.63	-	-		
แขวงบางพระม	2,225	11.23			1,390	12.99	705	11.29	130	4.80		
แขวงบางเขือกหงษ์	2,140	10.80			1,000	9.35	690	11.05	450	16.56		
แขวงบางไผ่	4,486	22.64	105	100.00	3,126	29.21	313	5.01	892	32.81	50	100.00
แขวงคลองขวาง	1,319	6.66			498	4.65	448	7.17	373	13.72		
แขวงบางแคเหนือ	2,970	14.99			936	8.75	1,361	21.80	673	24.76		
	(2,766)				(885)		(1,315)		566			
พื้นที่ศึกษา	19,817	100.00	105	100.00	10,700	100.00	6,244	100.00	2,718	100.00	50	100.00
	19,613	(105)	(105)		(10,649)		(6,198)		(2,611)		50	

แหล่งข้อมูล สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และไม้ผล เช่น เต็ม

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรม ในพื้นที่ศึกษา ช่วงปี 2527 - 2532



การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา พื้นที่เกษตรกรรมลดลงจาก 30,030 ไร่ เหลือ 19,817 ไร่ หรือลดลง 10,213 ไร่ คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 34.01 หากพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมแต่ละแขวงแล้ว จะเห็นว่า แขวงส่วนใหญ มีการเปลี่ยนแปลงในทางลดลง เช่นเดียวกับพื้นที่ศึกษาโดยรวม ยกเว้นแขวงบางระมาด ที่มีพื้นที่เพิ่มขึ้น 510 ไร่ หรือ ร้อยละ 4.99 ของพื้นที่เกษตรกรรมที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา โดยที่ แขวงบางแคเหนือ มีพื้นที่เกษตรกรรมลดลงสูงสุด คือ 3377 ไร่ หรือ ร้อยละ 33.07 รองลงมาคือ แขวงบางไผ่ ลดลง 2999 ไร่ หรือ ร้อยละ 29.36 และแขวงฉิมพลี ลดลง 2093 ไร่ หรือ ร้อยละ 20.49 แขวงคลองขวางมีพื้นที่เกษตรกรรมลดลงน้อยที่สุด คือ 589 ไร่ ลดลง ร้อยละ 5.78 เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่แขวงเดิม (Relative Change) พื้นที่ที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเพียงแขวงเดียว คือ แขวงบางระมาด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.01 หรือ ร้อยละ 2.80 ต่อปี แขวงที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรภายในแขวงเมื่อเทียบกับพื้นที่เดิมลดลงสูงที่สุด คือ แขวงบางแคเหนือ ร้อยละ 53.21 หรือ ร้อยละ 10.64 ต่อปี แขวงฉิมพลีเป็นลำดับต่อมา ร้อยละ 45.30 หรือ ร้อยละ 9.06 ต่อปี และแขวงบางไผ่ ร้อยละ 40.07 หรือ ร้อยละ 8.14 แขวงบางพรหมร้อยละ 21.10 หรือ ร้อยละ 4.22 ต่อปี แขวงบางเขินหนึ่ง ร้อยละ 33.30 หรือร้อยละ 6.66 ต่อปี แขวงที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงต่ำสุด คือ แขวงคลองขวาง ร้อยละ 30.87 ร้อยละ 6.17 ในขณะที่พื้นที่ศึกษามีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 35.13 หรือ ร้อยละ 6.23 ต่อปี

แขวงบางแคเหนือ บางไผ่ และ ฉิมพลี เป็นแขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งจำนวนพื้นที่และอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงในอัตราสูง แขวงบางระมาดมีการเพิ่มขึ้นแต่สัดส่วนพื้นที่และอัตราการเพิ่มขึ้นต่ำ

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงในเนื้อที่เกษตรกรรมแต่ละประเภท จากเดิมมี 4 ประเภท ในปี 2527 เพิ่มขึ้นเป็น 5 ประเภท คือ มีพื้นที่เลี้ยงปลาขึ้นใหม่อีกประเภทหนึ่ง จัดอยู่ในประเภทอื่น 50 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 0.49 ของพื้นที่เกษตรกรรมที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมด อีก 4 ประเภทของพื้นที่เกษตรกรรมมีพื้นที่เปลี่ยนแปลงในทางลดลง โดยพื้นที่ปลูกผักลดลงมากที่สุด คือ 5899 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.76

ตารางที่ แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรม แยกตามประเภทเกษตรกรรม ปี 2527-2532 รายแขวง

เขตปกครอง	พื้นที่ศึกษา			พื้นที่เกษตรกรรมแยกตามประเภท														
	รวม	AC	RC	ข้าว	AC	RC	พืชผัก	AC	RC	ไม้ผล	AC	RC	ไม้ดอก	AC	RC	อื่น ๆ	AC	RC
แขวงฉิมพลี	-2090	-20.49	-45.30	-	-	-	-2137	-36.26	-55.71	-28	-1.09	-4.27	74	9.19	58.73			
แขวงบางระมาด	510	4.99	14.01	-70	-7.11	-100.00	-250	-4.23	-10.87	1,180	45.84	128.26	-350	-43.48	-100.00			
แขวงบางพระม	-595	-5.83	-33.34	-30	-3.05	-100.00	-740	-12.54	-34.74	175	6.80	-61.54	-	-	-			
แขวงบางเขือกหัง	-1070	-10.48	-33.30	-	-	-	-805	-15.64	-44.60	-364	14.14	-34.54	99	12.30	28.21			
แขวงบางไผ่	-2999	-29.36	-40.07	-885	-89.85	-89.39	-1,164	-19.73	-27.13	-762	-29.60	-70.88	-238	-29.56	21.06	50	100.00	
แขวงคลองขวาง	-989	-9.78	-30.87	-	-	-	108	1.83	16.67	-714	-27.74	-61.45	17	2.11	4.78			
แขวงบางแคเหนือ	-3377	-33.07	-53.21	-	-	-	-909	-15.41	-49.27	-2061	-80.07	-80.33	-407	-50.56	26.02			
พื้นที่ศึกษา	-10213	-100.00	-34.01	-985	-100.00	-90.37	-5899	-100.00	35.54	-2574	-100.00	-29.19	-805	100.00	-22.85	50	100.00	

แหล่งข้อมูล สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ของพื้นที่การเกษตรที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา รองลงมาคือ พื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ผลลดลง 2574 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.20 พื้นที่นาข้าว ลดลง 985 ไร่ หรือ ร้อยละ 9.64 และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับลดลง 805 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.88

เมื่อพิจารณาถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมแต่ละประเภทเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่เดิม พื้นที่นาข้าว เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางลดลงสูงสุดโดยลดลงจากเดิมถึงร้อยละ 90.37 รองลงมาคือพื้นที่เกษตรกรรมประเภท พืชผัก ลดลงจากเดิมร้อยละ 35.54 พื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ผลลดลงจากเดิมร้อยละ 29.19 และสุดท้ายคือพื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ดอกไม้ประดับ ลดลงจากเดิมร้อยละ 22.85

ประเภทของพื้นที่เกษตรกรรมที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ พื้นที่ปลูกผัก และ ไม้ผล ทั้งลดลงในสัดส่วนที่สูง และ อัตราการเปลี่ยนแปลงสูง

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทพืชผักซึ่งมีพื้นที่การเปลี่ยนแปลงสูงสุด 5899 ไร่ เมื่อพิจารณาเปลี่ยนแปลงในระดับแขวง จะเห็นว่าเกือบทุกแขวงมีการเปลี่ยนแปลงลดลง ยกเว้นแขวงคลองขวาง มีพื้นที่เพิ่มขึ้นจากเดิม 108 ไร่ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 16.67 แขวงที่มีพื้นที่ลดลงมากที่สุด คือ แขวงจิมพลี 2139 ไร่ คิดเป็นอัตราเปลี่ยนแปลงจากเดิม ร้อยละ 36.26 รองลงมาคือแขวงบางไผ่ 1164 ไร่ หรือร้อยละ 27.13 แขวงบางแคเหนือ 909 ไร่ หรือร้อยละ 49.27 แขวงทาเชือกหนัง 805 ไร่ หรือร้อยละ 44.60 แขวงบางพระม 740 ไร่ หรือร้อยละ 34.74 และลำดับสุดท้ายคือแขวงบางระมาด 250 ไร่ หรือร้อยละ 10.87

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ผล มีพื้นที่โดยรวมลดลง แต่เมื่อพิจารณารายแขวงแล้ว จะเห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง โดยที่แขวงบางระมาดและบางพระมมีพื้นที่เพิ่มขึ้นจากเดิม 1,180 ไร่ และ 125 ไร่ ตามลำดับ และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ร้อยละ 128.26 และร้อยละ 61.54 ตามลำดับ ส่วนแขวงที่เหลือมีพื้นที่เปลี่ยนแปลงลดลง โดยแขวงที่มีพื้นที่ลดลงมากที่สุดคือ แขวงบางแคเหนือ 2061 ไร่ และมีอัตราเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 80.33 ลำดับต่อมาคือ แขวงบางไผ่ 762 ไร่ หรือร้อยละ 70.88 แขวงคลองขวาง 714 ไร่ หรือร้อยละ 61.45 แขวงบางเชือกหนัง 364 ไร่ หรือร้อยละ 34.54 แขวงจิมพลี มีการลดลงน้อยที่สุด คือ 28 ไร่ หรืออัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 4.27 พื้นที่ซึ่งเพิ่มส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ซึ่งพื้นที่ตัวจากพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมมาในปี 2526 เพราะบริเวณปลูกไม้ผลของทั้ง 2 แขวง อยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นที่ลุ่มมาก น้ำท่วมยังเป็นเวลานานเกิดความเสียหายมาก

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ดอกไม้ประดับ มีการเปลี่ยนแปลงโดยรวมลดลงแต่พิจารณารายแขวง มีทั้งแขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงและเพิ่มขึ้น แขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นคือ แขวงบาง

เชือกหนัง พื้นที่เพิ่มขึ้น 99 ไร่ คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 28.21 ลำดับต่อมาคือ
 แขวางฉิมพลี 74 ไร่ ร้อยละ 58.75 และขวางคลองขวาง 17 ไร่ หรือร้อยละ 4.78 แขวางที่เหลือมีพื้นที่
 ที่เกษตรกรรมลดลง คือขวางบางแคเหนือ ลดลง 407 ไร่ คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ
 36.02 ลำดับต่อมาคือ ขวางบางระมาด 350 ไร่ คือลดลงทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 และขวางบาง
 ไม้ ลดลง 238 ไร่ หรือร้อยละ 21.06 ส่วนขวางบางพรมพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับคงเดิมไม่มีการ
 เปลี่ยนแปลง

พื้นที่ปลูกข้าวในขวางบางระมาดและบางพรมลดลงจนไม่มีเหลือ แต่ในขวางบางไม้มีการลดลง
 885 ไร่ คิดเป็นการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 89.39

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทอื่น ๆ มีเพิ่มขึ้นในขวางบางไม้ 50 ไร่ เป็นการทำบ่อปลา
 การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษาช่วงปี 2527-2532 พื้นที่ลดลงปีละ 2042.6
 ไร่ มีอัตราการเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 6.80 ต่อปี โดยการเปลี่ยนแปลงรายขวาง ขวางบางระมาดมีพื้นที่
 ที่เพิ่มขึ้น ส่วนที่เหลือมีพื้นที่ลดลง พื้นที่ที่ลดลงส่วนใหญ่อยู่ในขวางบางแคเหนือ ขวางบางไม้ และขวาง
 ฉิมพลี พื้นที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการปลูกทดแทนพื้นที่เกษตรกรรมที่สูญเสียไป เนื่องจากน้ำท่วมมาอยู่ในปี
 2526 พื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ มีพื้นที่ลดลงทุกประเภทโดยเกษตรกรรมประเภทพืชผักมีการ
 เปลี่ยนแปลงลดลงทั้งจำนวน และอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงสุด และมีการทำบ่อปลาเพิ่มขึ้นในขวางบางไม้
 พื้นที่เกษตรกรรมรายขวางของ ไม้ผลและ ไม้ดอกไม้ประดับ มีบางขวางที่มีพื้นที่เพิ่มขึ้นซึ่งส่วนใหญ่เป็นการ
 เปลี่ยนมาจากพื้นที่เกษตรกรรมประเภทอื่น หรือพื้นที่สวนไม้ผลที่พื้นที่เพิ่มขึ้นมาจากปี 2526 ซึ่งถูกน้ำท่วม
 เสียหาย

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษาปี 2534

พื้นที่เกษตรกรรมของพื้นที่ศึกษายังคงลดลง เหลือเพียง 11336 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรมลดลง
 ทุกขวาง ขวางซึ่งมีพื้นที่เกษตรกรรมสูงที่สุดยังคงเป็นขวางบางไม้ 2687 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ
 23.80 ของพื้นที่เกษตรกรรมของพื้นที่ศึกษา ลำดับต่อมาคือ ขวางบางระมาด 2683 ไร่ หรือร้อยละ
 23.67 ขวางบางแคเหนือ 1866 ไร่ หรือร้อยละ 16.46 ขวางฉิมพลี 1487 ไร่ หรือร้อยละ 13.12
 ขวางบางเชือกหนัง 945 ไร่ หรือร้อยละ 8.37 ขวางคลองขวาง 909 ไร่ หรือร้อยละ 8.02
 ขวางที่มีพื้นที่เกษตรกรรมน้อยที่สุดในพื้นที่ศึกษาคือ ขวางบางพรม 744 ไร่ หรือร้อยละ 6.56

พื้นที่เกษตรกรรมแยกตามประเภทเกษตรกรรมในปี 2534 มีทั้งสิ้น 5 ประเภท พื้นที่ส่วนใหญ่

ตารางที่ 43 ตารางแสดงพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา 2534

เขตปกครอง	พื้นที่เกษตรกรรม(ไร่)		พื้นที่เกษตรกรรมแยกตามประเภท (ไร่)									
	รวม	%	ข้าว	%	พืชผัก	%	ไม้ผล	%	ไม้ดอก	%	อื่นๆ	
แขวงฉิมพลี	1,487	13.12	-	-	961	20.70	365	8.32	161	7.35	-	
แขวงบางระมาด	2,683	23.67			712	15.35	1,940	44.23	31	1.41	-	
แขวงบางหม่ม	744	6.56			415	8.95	299	6.82	30	1.40	-	
แขวงบางเข็กเหนือ	949	8.37			480	10.35	377	8.60	92	4.19	-	
แขวงบางไผ่	2,698	23.80	90	100.00	1,418	30.57	193	4.40	977	44.59	20	66.67
แขวงคลองขาว	909	8.02			166	3.58	412	9.39	324	14.79	7	23.33
แขวงบางแคเหนือ	1,866	16.46			487	10.50	800	18.24	576	26.29	3	10.00
พื้นที่ศึกษา	11336	100.00			4639	100.00	4386	100.00	2191	100.00	30	100.00

แหล่งข้อมูล "สำนักเขตคลังขั้น, สำนักเขตภาษีเงิน, งานส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม สำนักพัฒนา

ชุมชน กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ: บางเหนือ ไม่รวมหมู่ที่ 1 และ 3 ซึ่งอยู่นอกพื้นที่ศึกษา

ของพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา คือพื้นที่ปลูกพืชผัก 4639 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.92 ของพื้นที่เกษตรกรรมของพื้นที่ศึกษา รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ผล 4386 ไร่ หรือร้อยละ 38.69 พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 2191 ไร่ หรือร้อยละ 19.33 ทั้ง 3 ประเภทนี้เป็นเกษตรกรรมหลักของพื้นที่ศึกษา ส่วนอีก 2 ประเภทคือ พื้นที่ปลูกข้าวและบ่อปลา เป็นพื้นที่ส่วนน้อย 90 ไร่ หรือร้อยละ 0.79 และ 30 ไร่ หรือร้อยละ 0.26

พิจารณาพื้นที่เกษตรกรรม แต่ละประเภท พื้นที่ปลูกผักของพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในแขวงบางไผ่ 1418 ไร่ หรือร้อยละ 30.57 แขวงฉิมพลี 961 ไร่ หรือร้อยละ 20.70 และแขวงบางระมาด 712 ไร่ หรือร้อยละ 15.35 แขวงที่มีการปลูกผักน้อยที่สุดคือ แขวงคลองขวาง 166 ไร่ หรือร้อยละ 3.58

พื้นที่ปลูกไม้ผลของพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในแขวงบางระมาด 1940 ไร่ มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 44.23 ของพื้นที่เกษตรกรรมประเภทนี้ รองลงมาคือแขวงบางแคเหนือ 800 ไร่ หรือร้อยละ 18.24 แขวงบางไผ่เป็นแขวงที่มีพื้นที่เกษตรกรรมประเภทนี้น้อยที่สุดเพียง 193 ไร่ หรือร้อยละ 4.40

พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับของพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในแขวงบางไผ่ แขวงบางแคเหนือและแขวงคลองขวาง 977 ไร่ หรือร้อยละ 44.59 576 ไร่ หรือร้อยละ 26.29 และ 324 ไร่ หรือร้อยละ 14.79

พื้นที่เกษตรกรรมอีก 2 ประเภท คือ นาข้าว มีอยู่เฉพาะในแขวงบางไผ่และพื้นที่บ่อปลา มีอยู่เฉพาะแขวงในเขตภาษีเจริญ

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษาในปี 2534 เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ของพื้นที่ศึกษาทั้งหมด มีสัดส่วนร้อยละ 29.37 โดยที่พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่อยู่ในแขวงบางไผ่ แขวงบางระมาด และแขวงบางแคเหนือ และพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกผัก พื้นที่ปลูกไม้ผล และ ไม้ดอกไม้ประดับ

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา ช่วงปี 2532-2534

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษาในช่วงปี 2532-2534 พื้นที่เกษตรกรรมลดลงจาก 19613 ไร่ เหลือ 11336 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรมลดลงจากเดิม 8277 ไร่ คิดเป็นอัตราการลดลงจากพื้นที่เกษตรกรรมจากเดิม ร้อยละ 42.20 การเปลี่ยนแปลงในทางลดลงนี้ เกิดขึ้นในทุกแขวง แขวงที่มีพื้นที่เกษตรกรรมที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมด ลำดับต่อมาเป็น แขวงบางพระ 1418 ไร่ หรือร้อยละ 17.89 แขวงบางระมาด 1467 ไร่ หรือร้อยละ 17.72 แขวงบางเชือกหนัง 1191 ไร่ หรือร้อยละ 14.39 แขวงฉิมพลี 1040 ไร่ หรือร้อยละ 12.56 แขวงบางแคเหนือ 900 ไร่ หรือร้อยละ

ตารางที่ 44 แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรม แยกตามประเภทเกษตรกรรม ปี 2532-2534 รายแขวง

เขตปกครอง	พื้นที่ศึกษา			พื้นที่เกษตรกรรมแยกตามประเภท														
	รวม	AC	RC	ข้าว	AC	RC	พืชผัก	AC	RC	ไม้ผล	AC	RC	ไม้ดอก	AC	RC	อื่น ๆ	AC	RC
แขวงนิมพลี	-1040	-12.56	-41.60	-	-	-	-739	-12.30	-43.47	-262	-14.46	-41.79	-39	-9.29	-19.50			
แขวงบางระมาด	-1467	-17.72	-35.35	-	-	-	-1338	-22.26	-65.27	-160	-8.83	-7.62	31	7.38	*			
แขวงบางพระม	-1481	-17.89	-66.56	-	-	-	-975	-16.22	-70.14	-406	-22.41	-57.59	-100	-7.14	-76.92			
แขวงบางเขือกหนึ่ง	-1191	-14.39	-55.65	-	-	-	-520	-8.65	-52.00	-313	-17.27	-45.37	-350	-85.24	-79.56			
แขวงบางไผ่	-1788	-21.60	-39.86	-15	-100.00	-14.29	-17.08	-28.42	-54.64	-120	-6.62	-38.34	85	20.24	9.53	-30	-150.00	-60
แขวงคลองขวาง	-410	-4.95	-31.08	-	-	-	-332	-5.52	-66.67	-36	-1.99	-8.04	-49	-11.67	-13.14	7	39.00	*
แขวงบางแคเหนือ	-900	-10.87	-32.54	-	-	-	-398	-6.62	-44.97	-515	-28.42	-39.16	10	2.38	1.77	3	15.00	*
พื้นที่ศึกษา	-8277	-100.00	42.20	-15	-100.00	-14.29	-6010	-100.00	-56.44	-1812	-100.00	-29.24	-420	-100.00	-16.09	-20	100.00	-40.00

แหล่งข้อมูล สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10.87 แขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมน้อยที่สุดคือแขวงคลองขวาง มีพื้นที่เกษตรกรรมลดลงเพียง 410 ไร่ หรือร้อยละ 4.95

เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมเมื่อเทียบกับพื้นที่เกษตรกรรมในแต่ละแห่ง Relative change แขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงสุด คือแขวงบางพรม ร้อยละ 66.56 แขวงจันทน์ ร้อยละ 41.16 หรือร้อยละ 20.58 แขวงบางไผ่ ร้อยละ 39.86 หรือร้อยละ 19.93 ต่อปี แขวงบางระมาด ร้อยละ 35.35 หรือร้อยละ 17.67 ต่อปี แขวงบางแคเหนือ ร้อยละ 32.54 หรือร้อยละ 15.54 ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมทุกแขวงมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงค่อนข้างสูงมาก และแขวงที่มีพื้นที่ลดลงมากคือแขวงบางไผ่ บางระมาดและบางพรม

พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรม ตามประเภทของพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เกษตรกรรมประเภทพืชผัก ยังคงเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการลดลงมากที่สุด คือ 6010 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 72.61 ของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดของพื้นที่เกษตรกรรมของพื้นที่ศึกษา รองลงมาคือ พื้นที่ประเภทปลูกไม้ผลลดลง 1812 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.89 พื้นที่ประเภทไม้ดอกไม้ประดับลดลง 420 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.07 พื้นที่ประเภทอื่น ๆ ลดลง 20 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.24 พื้นที่ปลูกข้าวลดลง 15 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 0.18

อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่เดิม พื้นที่เกษตรกรรมประเภทพืชผักมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงสูงสุด ร้อยละ 56.44 รองลงมาคือ พื้นที่ประเภทอื่น ๆ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 40.00 พื้นที่ประเภทไม้ผลลดลงมีอัตราร้อยละ 29.24 พื้นที่ประเภทดอกไม้ประดับมีอัตราร้อยละ 16.09 และสุดท้ายคือ พื้นที่ประเภทนาข้าว มีอัตราลดลงร้อยละ 14.29

การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ นี้ พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงทั้งสัดส่วนและอัตราการเปลี่ยนแปลง คือ พื้นที่เกษตรกรรมประเภทพืชผัก สัดส่วนสูงคือร้อยละ 72.61 และอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงถึง ร้อยละ 56.44 พืชที่ประเภทนี้เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในระดับแขวงทุกแขวงมีการเปลี่ยนแปลงลดลง โดยแขวงที่มีพื้นที่ลดลงสูงสุดคือ แขวงคลองขวาง 1708 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนต่อพื้นที่เปลี่ยนแปลงประเภทนี้ร้อยละ 28.42 และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ร้อยละ 54.64 รองลงมาคือ แขวงบางระมาด 1338 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.26 และอัตราเปลี่ยนแปลงร้อยละ 65.27 และแขวงบางพรม 975 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.22 และอัตราเปลี่ยนแปลงร้อยละ 70.14 แขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดคือ แขวงคลองขวาง 332 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ

5.52 อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 66.67

การเปลี่ยนแปลงทางพื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ผลลดลง 1812 ไร่ และพื้นที่เกษตรกรรมประเภทนี้ลดลงในทุกแขวง โดยแขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุดคือ แขวงบางแคเหนือ 515 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.42 อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 39.16 รองลงมาคือ แขวงบางพรม 406 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.41 อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 52.59 แขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงน้อยที่สุดคือ แขวงคลองขวาง 36 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.99 อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 8.04

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ดอกไม้ประดับลดลงทั้งสิ้น 420 ไร่ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละแขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลง โดยแขวงที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมี 3 แขวง คือ แขวงบางไผ่เพิ่มขึ้น 85 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.53 แขวงบางระมาด มีพื้นที่เพิ่มขึ้น 31 ไร่ จากเดิมที่ไม่มีเกษตรกรรมประเภทนี้คงเหลืออยู่เลย และแขวงบางแคเหนือมีพื้นที่เพิ่มขึ้น 10 ไร่ คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1.77 แขวงที่เหลือมีการเปลี่ยนแปลงลดลง โดยแขวงที่มีการลดลงมากที่สุดคือ 358 ไร่ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงร้อยละ 79.56 รองลงมาคือ แขวงบางพรมลดลง 100 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 76.92 แขวงคลองขวาง 49 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 13.14 สุดท้ายคือ แขวงฉิมพลี 39 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 19.50

พื้นที่เกษตรกรรม 2 ประเภทมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก โดยการทําสวนมีพื้นที่เปลี่ยนแปลงลดลง 20 ไร่ โดยในแขวงบางไผ่มีพื้นที่ลดลง 30 ไร่ แต่เพิ่มขึ้นในแขวงคลองขวาง และบางแคเหนือ 7 ไร่ และ 3 ไร่ ตามลำดับ ส่วนพื้นที่ปลูกข้าวมีอยู่เฉพาะในแขวงบางไผ่เพียงแขวงเดียว

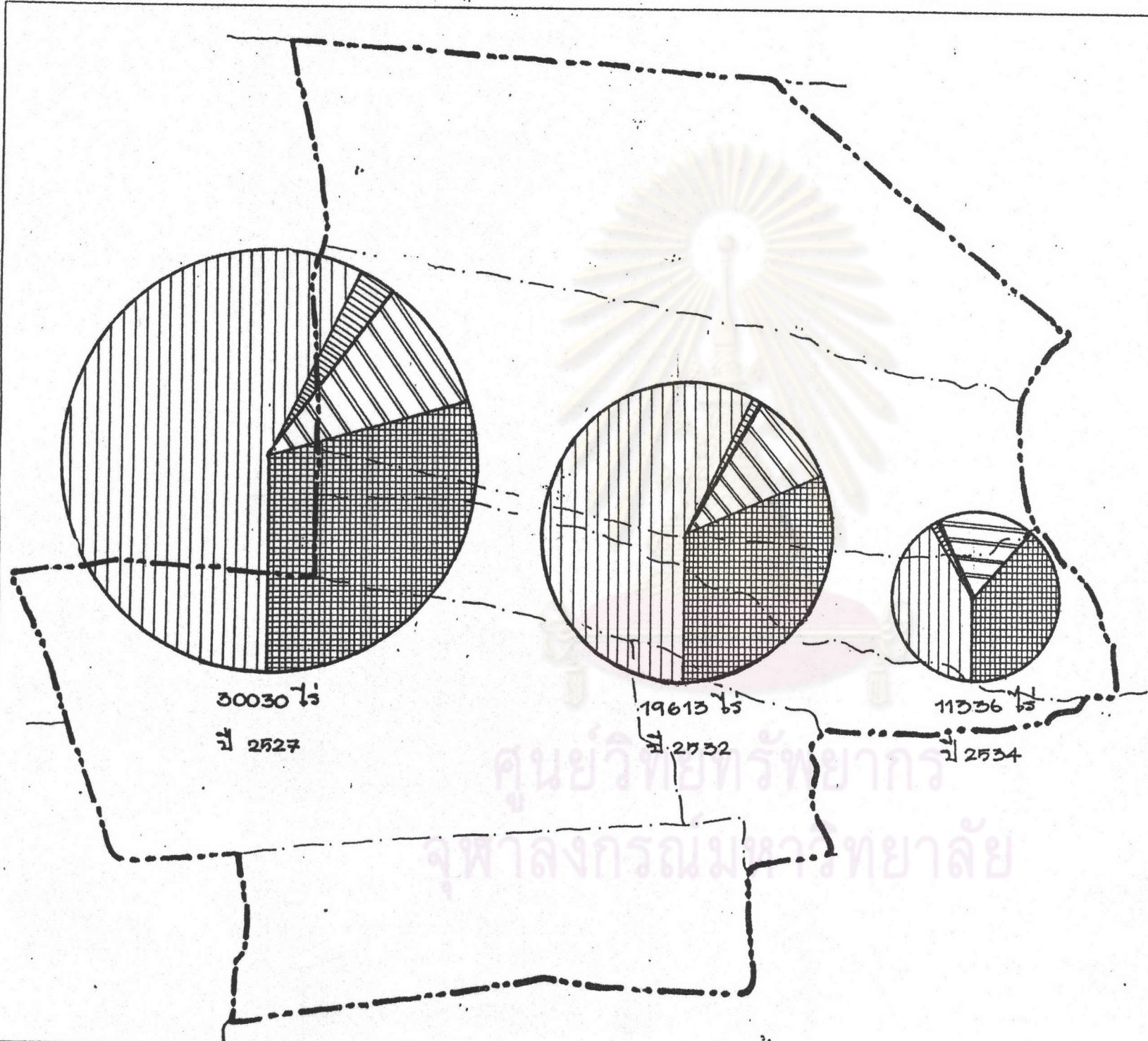
การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ศึกษานานช่วง 2532-2534 พื้นที่เกษตรกรรมลดลง 4138.5 ไร่ ต่อปี คิดเป็นอัตราการลดร้อยละ 21.10 โดยทุกแขวงมีการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม ส่วนใหญ่ของการเปลี่ยนแปลงอยู่ในแขวงบางไผ่ แขวงบางระมาด และแขวงบางพรม การเปลี่ยนแปลงลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรมประเภทพืชผักมีพื้นที่และอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงมาก การเปลี่ยนแปลงรายแขวงของเกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงลดลง ยกเว้นการเกษตรประเภทไม้ดอกไม้ประดับ และการทําสวน มีบางแขวงที่มีพื้นที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 45 แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรม แยกตามประเภทเกษตรกรรม ปี 2527-2534 รายแขวง ไร่






เขตปกครอง	พื้นที่เกษตรกรรม			พื้นที่เกษตรกรรมแยกตามประเภท														
	รวม	AC	RC	ข้าว	AC	RC	พืชผัก	AC	RC	ไม้ผล	AC	RC	ไม้ดอก	AC	RC	อื่น ๆ	AC	RC
แขวงฉิมพลี	-3133	-16.76	-67.81	-	-	-	-2878	-24.06	-73.06	-290	-6.54	-44.27	35	263	27.78			
แขวงบางระมาด	-957	-5.12	-29.29	-70	-3500	-100.00	-1588	-13.28	-69.04	1020	23.01	110.87	-319	-23.95				
แขวงบางพระม	-2076	-11.11	-73.62	-30	-15.00	-100.00	-17.15	-14.34	-80.52	-231	-5.21	-43.58	-100	-7.51	-76.92			
แขวงบางเขือหนิง	-2261	-12.09	-70.44	-	-	-	-13.25	-11.08	73.41	-677	-15.28	-64.23	-259	-19.44	-73.79			
แขวงบางไผ่	-4787	-25.61	-63.95	-900	90.00	90.90	-28.72	-24.01	-66.95	-882	-19.90	-82.05	-153	-11.49	-13.54	20	66.67	
แขวงคลองขวาง	-999	-5.34	-52.36	-	-	-	-224	-1.87	57.44	-750	-16.92	-64.54	-32	-2.40	-8.99	7	23.33	
แขวงบางแคเหนือ	-4481	-23.97	-70.60	-	-	-	-1358	-11.35	-73.61	-2622	-59.16	-76.62	-504	-37.84	-46.67	3	100.00	
พื้นที่ศึกษา	-186941	-100.00	67.76	-1000	-100.00	-91.74	11960	-100.00	72.05	-4432	-100.00	-50.26	-1332	-100.00	-37.81	30	100.00	

แหล่งข้อมูล สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



แสดงขนาดและสัดส่วนของพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่ศึกษา

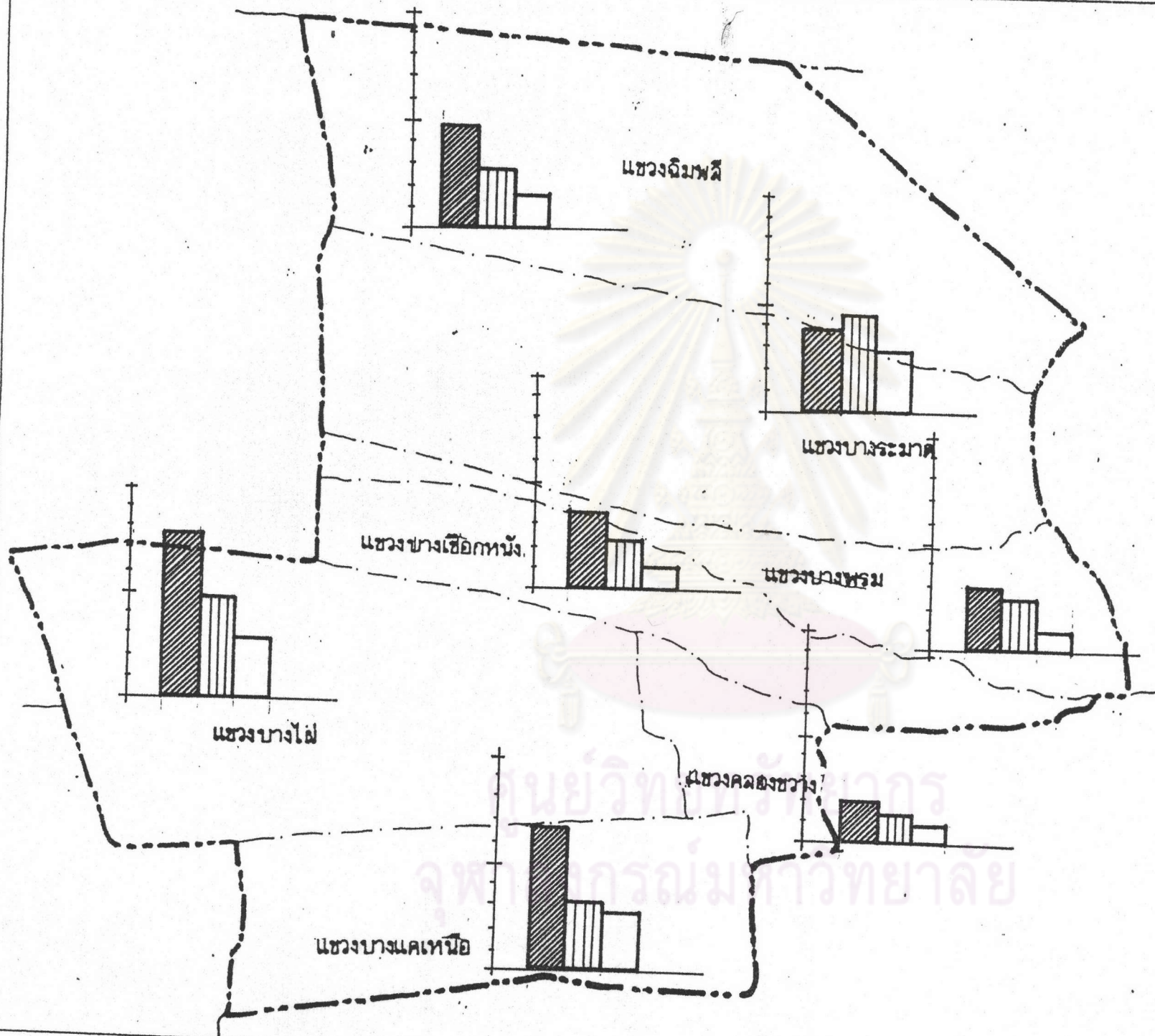
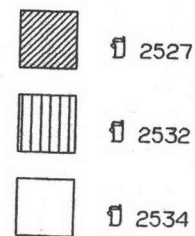
-  พื้นที่ปลูกผัก
-  พื้นที่ปลูกผลไม้
-  พื้นที่ปลูกไม้ดอก
-  พื้นที่ทำนา
-  พื้นที่เกษตรกรรมประเภทอื่น ๆ

ศูนย์วิทยพักรักษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาเพื่อรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมชานเมือง : กรณีศึกษา พื้นที่บริเวณจังหวัดของ กรม

ภาคส่วน

แสดงพื้นที่เกษตรกรรม
ในพื้นที่ศึกษารายแขวง



การศึกษาเพื่อรูปแบบที่เหมาะสม
ในการพัฒนาและอนุรักษ์ พื้นที่
เกษตรกรรมชนเมือง - I.
การศึกษา พื้นที่เกษตรกรรมของ กทม.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บรรณานุกรม

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา รายแขวง

แขวงฉิมพลี

แขวงฉิมพลีในปี 2527 มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 4620 ไร่ มีพื้นที่เกษตรกรรม 3 ประเภทในพื้นที่ พื้นที่ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 83.09 เป็นพื้นที่ปลูกผัก 3839 ไร่ รองลงมาคือพื้นที่ปลูกไม้ผล 655 ไร่ หรือร้อยละ 14.18 และมีพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 126 ไร่ หรือร้อยละ 2.73

ในปี 2532 แขวงฉิมพลีมีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 2527 ไร่ ลดลงจากเดิม 2093 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 45.30 ยังคงมีพื้นที่เกษตรกรรม 3 ประเภท โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นพื้นที่ปลูกผัก แต่พื้นที่และสัดส่วนลดลงเป็น 1700 ไร่ หรือร้อยละ 67.27 พื้นที่เกษตรกรรมอีก 2 ประเภท คือ พื้นที่ปลูกไม้ผล 627 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.81 และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 200 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ ร้อยละ 7.97

ในปี 2534 พื้นที่เกษตรกรรมของแขวงฉิมพลี ลดลงเหลือ 1487 ไร่ ลดลงจากปี 2532 1040 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.63 ของพื้นที่เกษตรทั้งแขวง พื้นที่ปลูกไม้ผลมีอยู่ประมาณ 365 ไร่ หรือร้อยละ 24.55 และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับมีอยู่ 161 ไร่ หรือร้อยละ 10.83

เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ทั้งหมดของแขวง ในปี 2527 พื้นที่เกษตรกรรมมีสัดส่วน ร้อยละ 57.51 ของพื้นที่ทั้งหมดของแขวง และลดลงเหลือร้อยละ 31.45 ในปี 2532 และร้อยละ 18.51 ในปี 2534

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมในแขวง จากปี 2527 ถึง 2534 ลดลงถึง 3133 ไร่ หรือ 447.6 ไร่ต่อปี ในอัตราร้อยละ 9.69 ต่อปี โดยที่ช่วง 2527-2532 ลดลงเฉลี่ยปีละ 418.6 ไร่ ในอัตราร้อยละ 9.06 ต่อปี แต่ในช่วงปี 2532-2534 พื้นที่เกษตรกรรมลดลงเฉลี่ยปีละ 520 ไร่ต่อปี ในอัตราร้อยละ 20.58 ต่อปี การลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมในช่วง 2 ปี หลังโดยเฉลี่ยสูงกว่า 5 ปีแรก พื้นที่เกษตรกรรมที่มีการลดลงสูงสุดคือ พืชผัก จากปี 2527-2534 ลดลงสูงถึง 2878 ไร่ หรือ 411.14 ไร่ต่อปี ในอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 10.44 ต่อปี โดยช่วง 5 ปีแรกลดลงโดยเฉลี่ย 427.8 ไร่ต่อปี และ 2 ปีหลังลดลงโดยเฉลี่ย 369.5 ไร่ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่อมาคือ ไม้ผล จากปี 2527-2534 ลดลง 290 ไร่หรือเฉลี่ย 41.43 ไร่ต่อปี ในอัตราร้อยละ 6.33 ต่อปี โดยการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วง 2 ปีหลัง 5 ปีแรกพื้นที่ปลูกไม้ผลลดลงน้อยมากเฉลี่ย 5.6 ไร่ต่อปี แต่ช่วง 2 ปีหลังลดลงถึง 131 ไร่ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ดอกไม้ประดับ มีการเปลี่ยนแปลงลดลง 39 ไร่หรือ 5.57 ไร่ต่อ

ปี ในอัตราร้อยละ 3.97 ต่อปี ช่วง 5 ปีแรกพื้นที่เพิ่มขึ้น 14.8 ไร่ต่อปี แต่ในช่วง 2 ปีหลังลดลงโดยเฉลี่ย 19.5 ไร่ต่อปี

แขวงบางระมาด

ในปี 2527 แขวงบางระมาดมีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 3640 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่เกษตรกรรม 4 ประเภท โดยมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกผัก 2300 ไร่ หรือร้อยละ 71.65 รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ผล 920 ไร่ หรือร้อยละ 15.27 และพื้นที่ปลูกไม้ดอก 350 ไร่ หรือร้อยละ 10.90 สุดท้ายคือพื้นที่นาข้าว 70 ไร่ หรือร้อยละ 2.18

ในปี 2532 แขวงบางระมาด มีพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 4150 ไร่ เพิ่มขึ้นจากเดิม 510 ไร่ คิดเป็นอัตราเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 14.01 พื้นที่เกษตรกรรมลดลงเหลือเพียง 2 ประเภท คือ พืชที่ปลูกไม้ผล 2100 ไร่ ร้อยละ 50.66 และพื้นที่ปลูกผักลดลงเหลือ 2050 ไร่ หรือร้อยละ 49.40

ในปี 2534 แขวงบางระมาด มีพื้นที่เกษตรกรรมลดลงเหลือ 2683 ไร่ ลดลงจากปี 2532 1487 ไร่ คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงจากเดิมร้อยละ 26.29 พื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นเป็น 3 ประเภท พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล 1940 ไร่ หรือร้อยละ 72.31 ของพื้นที่เกษตรกรรมของแขวง รองลงมาคือพื้นที่ปลูกผัก 712 ไร่ หรือร้อยละ 26.54 ร้อยละ 65.27 พื้นที่เกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้นใหม่ในช่วงนี้คือ พื้นที่ประเภทไม้ดอกไม้ประดับ 31 ไร่ หรือร้อยละ 1.15

พิจารณาสัดส่วนของพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ทั้งหมดของแขวง ในปี 2527 แขวงบางระมาด มีพื้นที่เกษตรกรรมเป็นสัดส่วน ร้อยละ 43.41 ของพื้นที่ทั้งหมด ในปี 2532 สัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 49.49 และลดลงเหลือร้อยละ 32.00 ในปี 2534

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมภายในแขวงจากปี 2527-2534 แขวงบางระมาดมีพื้นที่เกษตรกรรมลดลง 957 ไร่ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 136.7 ไร่ต่อปี โดยมีอัตราการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมเมื่อเทียบกับพื้นที่เดิม คิดเป็นอัตราร้อยละ 26.29 หรือร้อยละ 3.76 ต่อปี โดยในช่วง 5 ปีแรก พื้นที่เกษตรกรรมของแขวงเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 102 ไร่ ในอัตราร้อยละ 2.08 ต่อปี ส่วนในช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่เกษตรกรรมของแขวงลดลงเฉลี่ยปีละ 733.5 ไร่ในอัตราร้อยละ 17.68 ต่อปี

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ ในแขวงช่วง 2527-2532 ส่วนใหญ่มีพื้นที่ลดลง ยกเว้น พื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ผล มีพื้นที่เพิ่มขึ้น 1020 ไร่ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 145.7 ไร่ต่อปี อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 15.83 ต่อปี ในช่วง 5 ปีแรก มีพื้นที่ไม้ผลเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 236 ไร่ต่อปี

ในอัตราร้อยละ 25.65 ต่อปี ต่อมาในช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ปลูกไม้ผลลดลงเฉลี่ย 80 ไร่ต่อปี ในอัตราร้อยละ 3.81 ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทอื่น ๆ ที่เหลือนอกเหนือจากพื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ผลซึ่งมีพื้นที่เพิ่มขึ้น มีพื้นที่ลดลง พื้นที่เกษตรกรรมที่มีพื้นที่ลดลงมากที่สุด ในช่วงปี 2527-2534 คือ พื้นที่ปลูกผัก พื้นที่ลดลงทั้งหมด 1588 ไร่ หรือเฉลี่ยปีละ 226.86 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 9.86 ต่อปี ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ลดลงเฉลี่ย 50 ไร่ต่อปีในอัตราร้อยละ 2.17 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ลดลงเฉลี่ย 669 ไร่ต่อปี ในอัตราร้อยละ 32.63 ไร่ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมที่มีพื้นที่ลดลงมากเป็นอันดับถัดมา คือ พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ลดลง 319 ไร่ หรือ 45 ไร่ต่อปี อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 13.02 โดยในช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ลดลง 70 ไร่ต่อปี อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 20.50 ต่อปี และช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่เพิ่มขึ้น 31 ไร่ คิดเฉลี่ย 15.5 ไร่ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทนาข้าวลดลงทั้งหมด 70 ไร่ในช่วง 5 ปีแรก จนไม่เหลือพื้นที่เกษตรกรรมประเภทนี้

แขวงบางพรหม

ในปี 2527 แขวงบางพรหม มีพื้นที่เกษตรกรรม 3338 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่เกษตรกรรม 4 ประเภท โดยมีพื้นที่ส่วนใหญ่ ประมาณ 1833 ไร่ หรือร้อยละ 54.91 เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล รองลงมาคือพื้นที่ปลูกผัก 1348 ไร่ หรือร้อยละ 40.38 พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 131 ไร่ หรือร้อยละ 3.93 และพื้นที่นาข้าว 26 ไร่ หรือร้อยละ 0.78

ในปี 2532 แขวงบางพรหมมีพื้นที่เกษตรกรรม 2225 ไร่ ลดลงจากเดิม 1113 ไร่ หรือลดลงจากเดิมเป็นอัตราร้อยละ 33.34 โดยที่พื้นที่เกษตรกรรมคงเหลือเพียง 3 ประเภท พื้นที่ส่วนใหญ่ เปลี่ยนเป็นพื้นที่ปลูกผัก 1390 ไร่ หรือร้อยละ 62.47 รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ผล 705 ไร่ หรือร้อยละ 31.69 ส่วนพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับนั้นมีพื้นที่คงเดิมคือ 130 ไร่ หรือร้อยละ 5.84

ในปี 2534 แขวงบางพรหมมีพื้นที่เกษตรกรรม 744 ไร่ ลดลงจากปี 2532 1481 ไร่ หรือลดลงจากเดิมเป็นอัตราร้อยละ 66.56 พื้นที่เกษตรกรรมในแขวงยังคงมี 3 ประเภท พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่พื้นที่ปลูกผักมีพื้นที่ 415 ไร่ หรือร้อยละ 55.08 ของพื้นที่เกษตรกรรมของแขวง ลำดับต่อมา พื้นที่ปลูกไม้ผล 299 ไร่ หรือร้อยละ 40.19 และพื้นที่ไม้ดอกไม้ประดับ 30 ไร่ หรือร้อยละ 4.03

สัดส่วนของพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่เขวงในปี 2527 มีสัดส่วนร้อยละ 89.75 ลดลงเหลือ ร้อยละ 70.81 ในปี 2532 และร้อยละ 23.68 ในปี 2534

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมของแขวงบางพรมจากปี 2527-2534 พื้นที่เกษตรกรรมลดลง 2076 ไร่ หรือ 296.57 ไร่ต่อปี โดยมีอัตราการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 73.62 หรือร้อยละ 10.52 ต่อปี โดยในช่วง 5 ปีแรก พื้นที่เกษตรกรรมของแขวงลดลงปีละ 119 ไร่ หรือร้อยละ 4.22 ต่อปี และช่วง 2 ปีหลัง ลดลงปีละ 740.5 ไร่ หรือร้อยละ 33.28 ต่อปี

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ ของแขวงช่วงปี 2527-2534 พื้นที่เกษตรกรรมที่มีพื้นที่ลดลงมากที่สุด คือ พื้นที่ปลูกผัก ลดลง 1715 ไร่ หรือ 245 ไร่ต่อปี คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 80.52 หรือ 11.50 ต่อปี โดยช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ปลูกผักลดลง 148 ไร่ต่อปี หรือร้อยละ 6.95 ต่อปี และช่วง 2 ปีหลังลดลง 487.5 ไร่ หรือร้อยละ 35.07 ต่อปี

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ผลเป็นพื้นที่ที่ลดลงมากเป็นลำดับต่อมา คือ 231 ไร่ต่อปี มีอัตราการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมจากเดิมร้อยละ 43.58 หรือร้อยละ 6.23 ต่อปี โดยในช่วง 5 ปีแรก พื้นที่เพิ่มขึ้น 35 ไร่ต่อปี หรือร้อยละ 12.31 ต่อปี และช่วง 2 ปีหลังพื้นที่ลดลง 203 ไร่ต่อปีหรือร้อยละ 28.80 ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ดอก มีพื้นที่ลดลง 100 ไร่ หรือ 14.29 ไร่ต่อปี มีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 10.91 ต่อปี โดยในช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ปลูกไม้ดอก คงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ลดลงปีละ 50 ไร่ หรือร้อยละ 38.46 ต่อปี

แขวงบางเชือกหนัง

พื้นที่แขวงบางเชือกหนังในปี 2527 มีพื้นที่เกษตรกรรม 3,210 ไร่ มีพื้นที่เกษตรกรรม 3 ประเภท โดยที่ส่วนใหญ่อของพื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่ปลูกผัก 1,805 ไร่ ร้อยละ 56.23 รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ผล มีพื้นที่ 1,054 ไร่ หรือร้อยละ 32.83 และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 351 ไร่หรือร้อยละ 10.94

ปี 2532 พื้นที่เกษตรกรรมลดลงเหลือ 2140 ไร่ พื้นที่ลดลง 1070 ไร่ คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 33.30 พื้นที่ปลูกผักยังคงเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของพื้นที่เกษตรกรรมในแขวง แต่มีพื้นที่ลดลงเหลือ 1000 ไร่ หรือร้อยละ 46.73 ลำดับถัดมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ผลลดลงเหลือ 690 ไร่ หรือร้อยละ 32.24 ส่วนพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับมีพื้นที่เพิ่มขึ้นเป็น 450 ไร่ หรือร้อยละ 21.03

ในปี 2534 พื้นที่เกษตรกรรมของแขวงบางเชือกหนัง ลดลงจากปี 2532 ลดลงเหลือ 949

ไร่ พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่คือ พื้นที่ปลูกผัก 480 ไร่ หรือร้อยละ 50.58 รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ผล 377 ไร่ หรือร้อยละ 39.73 และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 358 ไร่ หรือร้อยละ 30.06

พื้นที่เกษตรกรรมของแขวงบางเขื่อนหนังในปี 2527 มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 96.83 ของพื้นที่แขวงทั้งหมด และลดลงเหลือ ร้อยละ 64.56 ในปี 2532 และร้อยละ 28.63 ในปี 2534

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมของแขวงบางเขื่อนหนัง ช่วงปี 2527-2534 พื้นที่เกษตรกรรมลดลงจากเดิม 2261 ไร่ หรือ 323 ไร่ต่อปี อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมจากเดิม ร้อยละ 70.44 หรือร้อยละ 10.06 ต่อปี โดยที่ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ลดลงปีละ 214 ไร่ หรือร้อยละ 6.66 ต่อปี และช่วง 2 ปีหลังมีพื้นที่ลดลงปีละ 595.5 ไร่ หรือร้อยละ 27.83 ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมทุกประเภทในแขวงบางเขื่อนหนัง มีการเปลี่ยนแปลงลดลง พื้นที่ที่มีสัดส่วนของพื้นที่เกษตรกรรมลดลงสูงสุดคือ พื้นที่ปลูกผัก 1325 ไร่ หรือลดลงปีละ 189.3 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 73.41 หรือร้อยละ 10.49 ต่อปี โดยที่ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ลดลง 115 ไร่ต่อปีหรือร้อยละ 8.92 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ลดลง 260 ไร่ต่อปี หรือร้อยละ 26.00 ต่อปี

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมของแขวงบางเขื่อนหนัง ประเภทไม้ดอกไม้ประดับ มีพื้นที่ลดลง 259 ไร่ หรือ 37 ไร่ต่อปี อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 73.79 หรือร้อยละ 10.54 ต่อปี ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ไม้ดอกไม้ประดับมีพื้นที่เพิ่มขึ้นจากเดิม 99 ไร่ หรือปีละ 19.8 ไร่ ส่วนช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ลดลงปีละ 179 ไร่ หรือร้อยละ 39.78 ต่อปี

แขวงบางไผ่

แขวงบางไผ่มีพื้นที่เกษตรกรรมในปี 2527 ทั้งสิ้น 7485 ไร่ มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 4 ประเภท โดยพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญที่สุดคือ พื้นที่ปลูกผักมีเนื้อที่ 4290 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.31 รองลงมาคือ พื้นที่ไม้ดอกไม้ประดับ 1130 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.10 พื้นที่ปลูกไม้ผล 1130 ไร่ หรือร้อยละ 15.10 พื้นที่ปลูกข้าวเป็นลำดับสุดท้าย 990 ไร่ หรือร้อยละ 13.23

ในปี 2532 แขวงบางไผ่มีพื้นที่เกษตรกรรมลดลงเหลือ 4486 ไร่ แต่พื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มเป็น 5 ประเภท พื้นที่เกษตรกรรมเดิมทุกประเภทลดลง พื้นที่ปลูกผักยังคงมีพื้นที่สูงที่สุด คือ 3126 ไร่ หรือร้อยละ 69.98 รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 892 ไร่ หรือร้อยละ 19.88 พื้นที่ปลูกไม้ผลมีพื้นที่ลดลง เหลือ 313 ไร่ หรือร้อยละ 0.70 พื้นที่นาข้าว ลดเหลือ 105 ไร่ หรือร้อยละ 2.34 ส่วนประเภทเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้นคือพื้นที่บ่อปลา 50 ไร่

ในปี 2534 พื้นที่เกษตรกรรมของแขวงบางไผ่ ลดลงเหลือ 2698 ไร่ โดยพื้นที่

เกษตรกรรมส่วนใหญ่ ยังคงเป็นพื้นที่ปลูกผัก 1418 ไร่หรือร้อยละ 52.56 รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 977 ไร่ หรือร้อยละ 36.21 พื้นที่ปลูกไม้ผล 193 ไร่ หรือร้อยละ 7.15 พื้นที่ปลูกข้าว 90 ไร่ หรือร้อยละ 3.34 และสุดท้ายคือพื้นที่บ่อปลา 20 ไร่ หรือร้อยละ 0.74

แขวงบางไผ่มีสัดส่วนของพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่แขวงทั้งหมดร้อยละ 83.99 ในปี 2527 และลดลงเหลือร้อยละ 50.34 ในปี 2532 และร้อยละ 30.27 ในปี 2534

การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมในแขวงบางไผ่ช่วงปี 2527-2534 พื้นที่เกษตรกรรมลดลง 4,787 ไร่ หรือลดลงปีละ 683.85 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 63.95 หรือร้อยละ 9.14 ต่อปี โดยที่ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่เกษตรกรรมลดลงปีละ 599.8 ไร่ หรือร้อยละ 8.01 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่เกษตรกรรมลดลง ปีละ 894 ไร่ หรือร้อยละ 19.93 ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ ในแขวงบางไผ่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ลดลง ประเภทของพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นสัดส่วนสูงที่สุดคือ พื้นที่เกษตรกรรมประเภทพื้นที่ปลูกผัก มีพื้นที่ลดลง 2,872 ไร่ หรือลดลงปีละ 410 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 66.95 หรือร้อยละ 9.56 ต่อปี ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ลดลงปีละ 232.8 ไร่หรือร้อยละ 5.43 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลังพื้นที่ลดลงปีละ 854 ไร่ หรือร้อยละ 27.32 ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงลำดับต่อมาคือ พื้นที่ปลูกข้าวลดลง 900 ไร่ หรือร้อยละ 128.57 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 90.90 หรือร้อยละ 12.99 ต่อปี ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ลดลงปีละ 177 ไร่ หรือร้อยละ 17.88 ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ลดลงปีละ 7.5 ไร่ หรือร้อยละ 7.15 ต่อปี

พื้นที่ปลูกไม้ผลเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงมากเป็นลำดับต่อมา โดยมีพื้นที่ลดลง 882 ไร่ หรือ 126 ไร่ต่อปี และอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 82.05 หรือร้อยละ 11.72 ต่อปี ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ลดลง 152.4 ไร่ต่อปีและอัตราการการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 14.18 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลังพื้นที่ลดลง 60 ไร่ต่อปี หรือร้อยละ 19.17 ต่อปี

พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงเป็นอันดับสุดท้าย คือ พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ พื้นที่ลดลง 153 ไร่ หรือ 21.86 ไร่ต่อปี อัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 13.54 หรือร้อยละ 1.93 ต่อปี ในช่วง 5 ปีแรกพื้นที่ลดลง 47.6 ไร่ต่อปีหรือร้อยละ 4.21 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่เพิ่มขึ้นปีละ 47.5 ไร่ต่อปี หรือร้อยละ 4.77 ต่อปี

พื้นที่บ่อปลามีพื้นที่เพิ่มขึ้น 20 ไร่ หรือ 2.86 ไร่ต่อปี โดยที่ช่วง 5 ปีแรกพื้นที่เพิ่มขึ้น 10 ไร่ต่อปี และลดลงปีละ 15 ไร่ในช่วง 2 ปีหลัง

แขวงคลองขวาง

ในปี 2527 แขวงคลองขวางมีพื้นที่เกษตรกรรม ทั้งสิ้น 1,908 ไร่ มีพื้นที่เกษตรกรรม 3 ประเภท โดยพื้นที่ที่มีสัดส่วนสูงสุดคือพื้นที่ปลูกไม้ผล 1,162 ไร่ หรือร้อยละ 60.90 รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกผักและปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 390 ไร่ หรือร้อยละ 20.44 และ 356 ไร่ หรือร้อยละ 18.66 ตามลำดับ

ปี 2532 แขวงคลองขวางมีพื้นที่เกษตรกรรมลดลงเหลือ 1319 ไร่ ลดลงจากเดิม 589 ไร่ หรือลดลงจากเดิมร้อยละ 30.87 พื้นที่เกษตรกรรม 2 ประเภทมีพื้นที่เพิ่มขึ้นจากเดิม พื้นที่ปลูกผักเพิ่มเป็น 498 ไร่ หรือร้อยละ 37.76 และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เพิ่มขึ้นเป็น 373 ไร่ หรือร้อยละ 28.78 พื้นที่เกษตรกรรมประเภท ไม้ผลมีพื้นที่ลดลงเหลือ 448 ไร่หรือร้อยละ 33.97

พื้นที่เกษตรกรรมในปี 2534 ของแขวงคลองขวาง ลดลงเหลือ 909 ไร่ ลดลงจากปี 2532 410 ไร่ ลดลงจากเดิมร้อยละ 31.08 พื้นที่เกษตรกรรมที่มีพื้นที่มากที่สุดคือ พื้นที่ปลูกไม้ผล 412 ไร่ หรือร้อยละ 45.32 ของพื้นที่เกษตรกรรมของแขวง รองลงมาคือพื้นที่ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ 324 ไร่ หรือร้อยละ 35.64 นอกจากนี้ยังมีพื้นที่บ่อปลาเพิ่มขึ้นอีกประเภท 7 ไร่ หรือร้อยละ 0.77

แขวงคลองขวาง มีสัดส่วนของพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่แขวงทั้งหมด ร้อยละ 82.70 ในปี 2527 และลดลงเหลือร้อยละ 57.17 ในปี 2532 ในปี 2534 สัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 39.40

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมของแขวงคลองขวาง ช่วงปี 2527-2534 พื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงลดลง ประเภทเกษตรกรรมที่มีพื้นที่เกษตรกรรมลดลง เป็นสัดส่วนสูงที่สุดของพื้นที่เกษตรกรรมในแขวง คือ พื้นที่ปลูกไม้ผล พื้นที่ลดลง 750 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 64.54 หรือร้อยละ 9.22 ต่อปี ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่เกษตรกรรมลดลงปีละ 142.8 ไร่ หรือลดลงร้อยละ 12.29 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่เกษตรกรรม ลดลงปีละ 18 ไร่หรือลดลงร้อยละ 4.02 ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงลำดับต่อมาคือพื้นที่ปลูกผักพื้นที่ลดลง 224 ไร่ หรือปีละ 44.8 ไร่ อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 11.49 ต่อปี ในช่วง 5 ปีแรกพื้นที่ลดลง 21.6 ไร่ต่อปี หรือร้อยละ 3.32 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ลดลง 166 ไร่ต่อปี หรือร้อยละ 28.72 ต่อปี และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งลดลง 32 ไร่หรือ 4.57 ไร่ต่อปี อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 8.99 หรือร้อยละ 1.28 ต่อปี โดยที่ 5 ปีแรก พื้นที่เพิ่มขึ้น 3.4 ไร่ต่อปี หรือร้อยละ 0.96 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ลดลง 24.5 ไร่ต่อปีหรือร้อยละ 6.57 ต่อปี

พื้นที่บ่อปลาที่มีพื้นที่เพิ่มขึ้น 7 ไร่ โดยที่ช่วง 5 ปีแรก ยังไม่มีเกษตรกรกรมประ เภทนี้ และพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นนี้เพิ่มขึ้นในปี 2534 ทั้งหมด

แขวงบางแคเหนือ

ในปี 2527 แขวงบางแคเหนือมีพื้นที่เกษตรกรรม 6347 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญคือ พื้นที่ปลูกไม้ผล 3422 ไร่ หรือร้อยละ 53.91 รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกผัก 1845 ไร่ หรือร้อยละ 29.07 และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 1080 ไร่หรือร้อยละ 17.02

ในปี 2532 พื้นที่เกษตรกรรมแขวงบางแคเหนือลดลงเหลือ 2970 ไร่ (2766 ไร่) โดยพื้นที่เกษตรกรรมที่มีสัดส่วนพื้นที่สูงที่สุดเปลี่ยนเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลซึ่งมีพื้นที่ 1361 ไร่ (1315 ไร่) หรือร้อยละ 45.82 ส่วนลาดับรองลงมาอีก 2 ประเภท มีพื้นที่ลดลงพื้นที่ปลูกผักมีพื้นที่ 936 ไร่ (885 ไร่) หรือร้อยละ 31.52 และพื้นที่ปลูกไม้ผล ลดลงเหลือ 673 ไร่ (566 ไร่) หรือร้อยละ 22.66

ในปี 2534 พื้นที่เกษตรกรรมของแขวงบางแคเหนือลดลงเหลือ 1866 ไร่ โดยพื้นที่ปลูกไม้ผลเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีพื้นที่ที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ 800 ไร่ หรือร้อยละ 42.87 รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 576 ไร่ หรือร้อยละ 30.87 พื้นที่ปลูกผัก 487 ไร่ หรือร้อยละ 26.10 และพื้นที่บ่อปลา 3 ไร่หรือร้อยละ 0.16

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่แขวงบางแคเหนือช่วงปี 2527-2534 มีพื้นที่ลดลงประมาณ 4,481 ไร่ หรือ 640.14 ไร่ต่อปี และอัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ลดลงจากเดิมร้อยละ 67.76 หรือร้อยละ 9.68 ต่อปี โดยที่ในช่วง 5 ปีแรกพื้นที่เกษตรกรรมลดลงปีละ 675.4 ไร่ หรือลดลงร้อยละ 10.64 ต่อปี ในช่วง 2 ปีหลังลดลงปีละ 450 ไร่ หรือลดลงร้อยละ 21.10 ต่อปี

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมแต่ละประเภทที่มีอยู่เดิม มีการเปลี่ยนแปลงลดลงโดยที่พื้นที่เกษตรกรรมประเภทที่ลดลงสูงสุดคือ พื้นที่ปลูกไม้ผลลดลง 2,622 ไร่ หรือลดลง 374.57 ไร่ต่อปี ในอัตราการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ลดลงจากเดิมร้อยละ 76.62 หรือลดลงร้อยละ 10.95 ต่อปี โดยในช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ลดลง 412.2 ไร่ต่อปี หรือร้อยละ 16.07 ต่อปี ในช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ลดลงปีละ 257.5 ไร่ ต่อปี หรือร้อยละ 19.58 ต่อปี

รองลงมาคือ พื้นที่เกษตรกรรมประเภทพืชผัก พื้นที่ลดลง 1358 ไร่หรือ 194 ไร่ต่อปี อัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 72.05 หรือร้อยละ 10.52 ต่อปีในช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ลดลง ปีละ 181.8 ไร่ หรือลดลงร้อยละ 9.85 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลัง พื้นที่ลดลงปีละ 199 ไร่ หรือลดลงร้อยละ 22.49

ตารางแสดงพื้นที่เกษตรกรรมของพื้นที่ศึกษา ปี 2527-2534

เขตปกครอง	พื้นที่เกษตรกรรมต่อ (ไร่)									
	รวม		ข้าว		พืชผัก		ไม้ผล		ไม้ดอก	อื่นๆ
แขวงฉิมพลี 2527	4620	100.00	-	-	3839	83.09	655	14.18	126	-
2523	2527	100.00	-	-	1700	67.27	627	24.81	200	
การเปลี่ยนแปลง	-2093	100.00	-	-	-2139	-102.20	-28	-1.34	74	
2534	1487	100.00	-	-	961	64.63	365	24.55	161	
การเปลี่ยนแปลง	-1040	100.00	-	-	-739	-71.06	-262	-25.19	-39	
แขวงบาง 2527	3640	100.00	70	2.18	2300	71.65	920	15.27	350	
ระมวาด 2532	4150	100.00	-	-	2050	49.40	2100	50.66		
การเปลี่ยนแปลง	510	100.00	70	13.92	-250	-49.02	1180	231.37	350	
2534	2683	100.00	-	-	712	26.54	1940	72.31	31	
การเปลี่ยนแปลง	-1467	100.00	-	-	-1338	-91.21	-160	-10.91	31	
แขวงบาง 2527	2820	100.00	30	1.06	2130	75.53	530	18.79	130	
พรม 2532	2225	100.00	-	-	1390	62.47	705	31.69	130	
การเปลี่ยนแปลง	-595	100.00	-30	5.04	-740	-124.37	175	29.41	-	
2534	744	100.00			415	55.78	299	40.19	30	
การเปลี่ยนแปลง	-1481	100.00			-975	-65.83	-406	-27.41	-100	
แขวงบาง 2527	3210	100.00			1805	56.23	1054	32.83	351	
เขือกหน้า 2532	2140	100.00			1000	46.73	690	32.24	450	
การเปลี่ยนแปลง	-1070	100.00			-805	-75.23	-364	-34.02	99	9.25
2534	949	100.00			480	50.58	377	39.73	92	9.69
การเปลี่ยนแปลง	-1191	100.00			-520	-43.66	-313	-26.2	-358	-30.06

ตารางแสดงพื้นที่เกษตรกรรมของพื้นที่ศึกษา ปี 2527-2534 (ต่อ)

เขตปกครอง	พื้นที่เกษตรกรรมต่อ (ไร่)										
	รวม		ข้าว		พืชผัก		ไม้ผล		ไม้ดอก		
แขวงบางไถ 2527	7485	100.00	990	13.23	4290	57.31	1075	14.36	1130	15.10	
2532	4486	100.00	105	2.34	3126	69.68	313	0.70	892	19.88	
การเปลี่ยนแปลง	-2999	100.00	885	-29.51	-1164	-38.81	-762	-25.41	-238	-7.49	
2534	2698	100.00	90	3.34	1418	52.56	193	7.15	977	36.21	
การเปลี่ยนแปลง	-1788	100.00	-15	-0.84	-1708	-95.53	-120	6.71	85	4.75	
แขวงคลอง 2527	1908	100.00			390	20.44	1162	60.90	356	18.66	
ชว้าง 2532	1319	100.00			498	37.76	448	33.97	373	28.28	
การเปลี่ยนแปลง	-589	100.0			108	18.34	-714	-121.22	17	2.98	
2534	909	100.00			166	18.26	412	45.32	324	35.64	7
การเปลี่ยนแปลง	-410	100.00			-332	-80.98	-36	-8.78	-49	-11.95	7
แขวงบาง 2527	6347	100.00			1845	29.07	3422	53.91	1080	17.02	
แคเหนือ 2532	2970	100.00			936	31.52	1361	45.82	673	22.66	
การเปลี่ยนแปลง	-3377	100.00			-909	-26.29	-2061	-61.03	-407	-12.05	
2532	2766	100.00			885	31.99	1315	47.54	566	20.46	
2534	1866	100.00			487	26.10	800	42.87	576	30.87	3
การเปลี่ยนแปลง	-900	100.00			-398	-91.44	-515	-10.00	10	-1.11	3
พื้นที่ศึกษา 2527	30030	100.00	1090	3.63	16599	55.27	8818	29.36	3523	11.73	-
2532	19817	100.00	105	0.53	10700	53.99	6244	31.51	2718	13.72	
การเปลี่ยนแปลง	-10213	100.00	-985	-9.64	-5899	-57.76	-2574	-25.20	-805	-7.88	50
2532	19613	100.00	105	0.54	10649	54.30	6198	27.30	2611	13.31	50
2534	11336	100.00	90	0.79	4639	40.92	4386	38.69	2191	19.33	30
การเปลี่ยนแปลง	-8277	100.00	-15	-0.18	-6010	-72.61	-1812	-21.89	-420	-5.07	-20

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทพืชผัก พื้นที่ลดลง 504 ไร่ หรือ 72 ไร่ต่อปี อัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 46.67 หรือร้อยละ 6.67 ต่อปี ช่วง 5 ปีแรก พื้นที่ปีละ 81.4 ไร่ หรืออัตราเปลี่ยนแปลงร้อยละ 10.11 ต่อปี ช่วง 2 ปีหลังพื้นที่เพิ่มขึ้นปีละ 5 ไร่หรืออัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.89 ต่อปี

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทสุดท้าย เป็นประเภทของเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้นใหม่ คือ บ่อปลางเพิ่มขึ้น 3 ไร่ ในช่วงปี 2534

กรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินของพื้นที่ศึกษา

กรรมสิทธิ์ที่ดินในการเกษตรกรรมของพื้นที่ศึกษา มีอยู่ 3 ประเภท คือ

1. เกษตรกรถือครองที่ดินเกษตรกรรมโดยมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินเองทั้งหมด
2. เกษตรกรถือครองที่ดินเกษตรกรรมโดยเช่ากรรมสิทธิ์จากผู้อื่นทั้งหมด
3. เกษตรกรถือครองที่ดินเกษตรกรรมโดยมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินเอาบางส่วน และเช่ากรรมสิทธิ์จากผู้อื่นเพิ่มเติม เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการ

การศึกษาแบ่งเป็น 2 ช่วง คือช่วงปี 2532 และปี 2534 ในปี 2532 สหกรณ์ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด แต่ในช่วงปี 2534 เป็นการสำรวจครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศึกษาประมาณร้อยละ 80

ในปี 2532 เกษตรกรในพื้นที่ศึกษา มีทั้งสิ้น 4,266 ครัวเรือน เกษตรกร 2,528 ครัวเรือน เข้าที่ดินเพื่อทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 59.26 ครัวเรือน เกษตรกรทั้งหมด 1,281 ครัวเรือน กรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 30.03 และ 457 ครัวเรือน มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง บางส่วนและเช่าที่ดินเพิ่มบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 10.71

ในปี 2534 ครัวเรือนเกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.70 และครัวเรือนเกษตรกรที่เช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตร มีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 47.64 ส่วนครัวเรือนเกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง และเช่าที่ดินเพิ่มเป็นบางส่วนลดลงเหลือร้อยละ 1.70

หากพิจารณาตามพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ศึกษาในปี 2534 มีสัดส่วนที่ดินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรและที่ดินเช่า คิดเป็นร้อยละ 50.53 ต่อ 49.47 ซึ่งใกล้เคียงกันมาก

สัดส่วนของพื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นกรรมสิทธิ์ของ เกษตรกรและ เป็นที่ดินเช่าของพื้นที่เกษตรกรรม

ประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่ศึกษา ปี 2534 มีรายละเอียดดังนี้

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทนาข้าว ร้อยละ 100 เป็นที่ดินเช่า โดยอยู่ในแขวงบางไผ่

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทพืชผักเพียงร้อยละ 37.97 เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรโดยที่แขวง
ส่วนใหญ่ในเขตภาษีเจริญ มีสัดส่วนของกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้ง 2 ประเภทใกล้เคียงกันนี้ ยกเว้นแขวงคลอง
ขวาง สัดส่วนสูงถึงร้อยละ 53.61 เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกร แขวงในเขตดงชั้น ส่วนใหญ่
เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนสัดส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของพื้นที่ศึกษาเล็กน้อย แต่แขวงจันทลีมีสัดส่วน
ของที่ดินซึ่ง เป็นกรรมสิทธิ์สูงถึงร้อยละ 62.75

พื้นที่เกษตรกรรม ประเภทไม้ผล สัดส่วนร้อยละ 66.86 เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกร แขวง
ในเขตดงชั้น มีสัดส่วนในบ้กขณะเดียวกัน แต่มีสัดส่วนสูงกว่าตั้งแต่ร้อยละ 75.43 ถึง 86.49 แขวง
บางไผ่และคลองขวาง มีสัดส่วนพื้นที่ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรต่ำกว่าที่เช่า ร้อยละ 47.24 และ
42.48 ตามลำดับ

พื้นที่เกษตรกรรมประเภทไม้ดอกไม้ประดับ สัดส่วนที่ดินซึ่ง เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกร ร้อยละ
54.61 แขวงบางพรม แขวงคลองขวาง และแขวงบางแคเหนือ มีสัดส่วนที่ดินซึ่ง เป็นกรรมสิทธิ์ของ
เกษตรกรสูงกว่าพื้นที่ศึกษาเล็กน้อย คือ ร้อยละ 63.33, 64.51 และ 67.19 ตามลำดับ ส่วนแขวงที่
เหลือ สัดส่วนต่ำกว่าพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่ร้อยละ 49.40 ถึง 38.70

พื้นที่เกษตรกรรมอื่น ๆ คือ บ่อปลา สัดส่วนร้อยละ 76.67 ส่วนใหญ่ของพื้นที่เกษตรกรรมประ
เภทนี้เป็นกรรมสิทธิ์ของ เกษตรของ เกษตรกรเอง

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษาโดยรวม เกษตรกรถือครองที่ดินในการทำเกษตรกรรมโดยเฉลี่ย
4.65 ไร่ต่อครัวเรือนในปี 2532 และ เพิ่มขึ้นเป็น 5.74 ไร่ต่อครัวเรือนในปี 2534

กรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินรายแขวง

แขวงจันทลี

แขวงจันทลี ครัวเรือนเกษตรกรในปี 2532 ร้อยละ 92.18 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง และร้อยละ 7.82 เช่าที่ดินทำกิน ในปี 2534 ร้อยละ 76.40 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเอง และร้อยละ 23.60 เช่าที่ดิน

เมื่อพิจารณากรรมสิทธิ์ในพื้นที่เกษตรกรรมของแขวงจันทลี ร้อยละ 71.77 ของพื้นที่
เกษตรกรรมเป็นกรรมสิทธิ์ของ เกษตรกรเอง ที่เหลือเป็นที่เช่าโดยที่สัดส่วนของที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของ

เกษตรกร ในพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ แตกต่างกันไป พื้นที่ปลูกผัก เกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดิน ร้อยละ 62.75 ส่วนพื้นที่ปลูกไม้ผลร้อยละ 81.33

เกษตรกรแขวงฉิมพลีการถือครองที่ดินโดยเฉลี่ย 4.59 ไร่ต่อครัวเรือนและ 4.18 ไร่ต่อครัวเรือนในปี 2532 และ 2534 ตามลำดับ

แขวงบางระมาด

แขวงบางระมาด ครัวเรือนเกษตรกรในปี 2532 ครัวเรือนเกษตรกร ร้อยละ 13.01 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง และร้อยละ 85.55 เช่าที่ดินทำกิน และร้อยละ 1.45 เช่าที่ดินเป็นบางส่วน ในปี 2534 ร้อยละ 56.88 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง ร้อยละ 41.95 เช่าที่ดิน และร้อยละ 1.40 เช่าที่ดินเป็นบางส่วน

เมื่อพิจารณากรรมสิทธิ์ในพื้นที่เกษตรกรรมของแขวงบางระมาด ร้อยละ 62.23 มีที่ดินเป็นของตนเอง โดยสัดส่วนของพื้นที่ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรในพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ พื้นที่ปลูกผัก สัดส่วนร้อยละ 49.44 พื้นที่ปลูกไม้ผล ร้อยละ 75.43 และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับร้อยละ 38.70 เป็นที่ดินซึ่ง เป็นกรรมสิทธิ์ของ เกษตรกร

เกษตรกรในแขวงบางระมาด มีการถือครองที่ดินโดยเฉลี่ย 6 ไร่ ต่อครัวเรือนในปี 2532 และ 5.53 ไร่ ในปี 2534

แขวงบางพรม

แขวงบางพรม ครัวเรือนเกษตรกร ในปี 2532 ร้อยละ 4.96 มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 80.00 ต้องเช่าที่ดินทำกิน และร้อยละ 15.04 เช่าที่ดินเป็นบางส่วน ในปี 2534 ร้อยละ 51.57 มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 48.43 เช่าที่ดินทำการเกษตร

เมื่อพิจารณากรรมสิทธิ์ในที่ดินของพื้นที่เกษตรกรรมของแขวงบางพรม ในปี 2534 ร้อยละ 57.14 ของพื้นที่เกษตรกรรมเป็นที่ดินซึ่ง เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกร ในพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ พื้นที่ปลูกผัก ร้อยละ 45.01 พื้นที่ปลูกไม้ผลร้อยละ 79.70 และพื้นที่ไม้ดอกไม้ประดับ ร้อยละ 63.33 เป็นที่ดินซึ่ง เป็นกรรมสิทธิ์ของ เกษตรกรเอง

เกษตรกรในแขวงบางพรม มีการถือครองที่ดินโดยเฉลี่ย 3.35 ไร่ต่อครัวเรือนในปี 2532 และเพิ่มเป็น 3.92 ไร่ ต่อครัวเรือนในปี 2534

แขวงบางเขื่อน

แขวงบางเขื่อน ครัวเรือนเกษตรกร ปี 2532 ร้อยละ 11.96 มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ร้อยละ 70.00 ต้องเช่าที่ดิน และร้อยละ 18.04 มีที่ดินเป็นของตนเอง แต่เช่าที่ดินเพิ่มเป็นบางส่วน ในปี 2534 ร้อยละ 51.43 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง ร้อยละ 48.57 เช่าที่ดิน

พิจารณากรรมสิทธิ์พื้นที่เกษตรกรรม ในปี 2534 ร้อยละ 41.84 ของพื้นที่เกษตรกรรม เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ พื้นที่ปลูกผักร้อยละ 30.21 พื้นที่ปลูกไม้ผลร้อยละ 26.49 และพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับร้อยละ 49.40 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง

เกษตรกรในแขวงบางเขื่อน มีการถือครองพื้นที่เกษตรกรรมโดยเฉลี่ย 4.20 ไร่ต่อครัวเรือน ในปี 2532 และ 6.42 ไร่ต่อครัวเรือนในปี 2534

แขวงบางไผ่

แขวงบางไผ่ ครัวเรือนเกษตรกรในปี 2532 ร้อยละ 19.67 มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตัวเอง ร้อยละ 75.16 เช่าที่ดินทำการเกษตร และร้อยละ 5.16 ต้องเช่าที่ดินเป็นบางส่วน ในปี 2534 ร้อยละ 51.43 มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ร้อยละ 65.48 เช่าที่ดินและร้อยละ 1.61 เช่าที่ดินเป็นบางส่วน

พื้นที่เกษตรกรรม ในปี 2534 ร้อยละ 34.37 ของพื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่ซึ่งเกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง ส่วนพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ ร้อยละ 28.17 ของพื้นที่เกษตรกรรมประเภทพืชผัก ร้อยละ 47.24 ของพื้นที่ปลูกไม้ผล และร้อยละ 43.44 ของพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เป็นพื้นที่ซึ่งเกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเอง พื้นที่บ่อปลา 20 ไร่ เป็นพื้นที่ซึ่งเกษตรกรมีกรรมสิทธิ์เป็นของตนเองทั้งหมด ส่วนพื้นที่ทำนาเป็นที่ดินเช่าทั้งหมด

เกษตรกรในแขวงบางไผ่ มีการถือครองพื้นที่เกษตรกรรมโดยเฉลี่ย 4.93 ไร่ ต่อครัวเรือน ในปี 2532 และ 7.66 ไร่ ต่อครัวเรือนในปี 2534

แขวงคลองขวาง

แขวงคลองขวาง ในปี 2532 ครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ 60.29 มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ร้อยละ 29.11 เช่าที่ดินทำการเกษตร ร้อยละ 10.61 เช่าที่ดินเป็นบางส่วน ในปี 2534 ร้อยละ 49.75 มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์เป็นของตนเอง ร้อยละ 48.22 เช่าที่ดินทำการเกษตร และร้อยละ 2.03 เช่าที่ดินเป็นบางส่วน

ตารางแสดงกรรมสิทธิ์และพื้นที่เกษตรกรรมต่อครัวเรือนในพื้นที่ศึกษาปี 2532

เขตปกครอง	พื้นที่เกษตร	กรรมสิทธิ์ครัวเรือน				พื้นที่เกษตรต่อครัวเรือน (ไร่)
		ตนเอง	เช่า	ตนเอง+เช่า	รวม	
เขตลพบุรี	2527	507 (92.18)	43 (7.82)	-	550 (100.00)	4.59
แขวงบางระมาด	4150	90 (13.01)	592 (85.55)	10 (1.45)	692 (100.00)	6.00
แขวงบางพรหม	2225	33 (4.96)	532 (80.50)	100 (15.04)	665 (100.00)	3.35
แขวงบางเขื่อนหน้า	2140	61 (11.96)	357 (70.00)	92 (18.04)	510 (100.00)	4.20
แขวงบางไผ่	4486	47 (19.67)	684 (75.15)	179 (5.16)	910 (100.00)	4.93
แขวงคลองขวาง	1319	290 (60.29)	140 (29.11)	51 (10.61)	48 (100.00)	2.7
แขวงบางแคเหนือ	2970	253 (55.24)	180 (39.30)	25 (5.46)	458 (100.00)	6.48
พื้นที่ศึกษา	19817	1281 (30.03)	2528 (59.26)	457 (10.71)	4266 (100.00)	4.65

เขตปกครอง	พื้นที่ (ไร่)	กรรมสิทธิ์ครัวเรือน				ครัวเรือน
		ตนเอง	เช่า	ตนเอง+เช่า	รวม	
แขวงจันทลี	673	123 (76.40)	38 (23.60)	-	161 (100.00)	4.18
แขวงบาง ระมาด	1488	153 (56.88)	112 (41.95)	4 (1.40)	269 (100.00)	5.53
แขวงบางพรม	623	82 (51.57)	77 (48.43)	-	159 (100.00)	3.92
แขวงบาง เขื่อนน้ำ	674	54 (51.43)	51 (48.57)	-	105 (100.00)	6.42
แขวง	2374	102 (32.90)	203 (65.48)	5 (1.61)	310 (100.00)	7.66
แขวงคลอง ขวาง	909	98 (49.75)	95 (48.22)	4 (2.03)	197 (100.00)	4.61
แขวงบาง แคเหนือ	1866	148 (49.66)	138 (46.31)	12 (4.03)	298 (100.00)	6.26
พื้นที่ศึกษา	8607	760 (50.70)	714 (47.64)	25 (1.70)	1499 (100.00)	5.74

แหล่งข้อมูล: งานส่งเสริมอาชีพ พัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ: ข้อมูลสำรวจครัวเรือนพื้นที่ศึกษา ประมาณร้อยละ 80

	พื้นที่เกษตรกรรม	(ไร่) (%)	(ไร่)		(ไร่)		(ไร่)		(ไร่)		(ไร่)	
			ข้าว	%	พืชผัก	%	ไม้ผล	%	ไม้ดอก	%	อื่นๆ	%
เขตเดิมหลัก	673	100.00	-	-	357	100.00	316	100.00				
ที่ดินของตนเอง	483	71.77	-	-	224	62.75	257	81.33				
ที่ดินเช่า	190	28.23	-	-	133	37.25	57	18.67				
แขวงบางระมาด	1488	100.00	-	-	712	100.00	745	100.00	31	100.00		
ที่ดินของตนเอง	962	62.23	-	-	352	49.44	562	75.43	12	38.70		
ที่ดินเช่า	562	37.77	-	-	360	50.56	183	24.56	19	61.29		
แขวงบางพระม	623	100.00			391	100.00	202	100.00	30	100.00		
ที่ดินของตนเอง	356	57.14			176	45.01	161	79.70	19	63.33		
ที่ดินเช่า	267	42.86			215	54.99	41	20.30	11	36.67		
แขวงบางเชือกหนัง	674	100.00			480	100.00	111	100.00	83	100.00		
ที่ดินของตนเอง	282	41.84			145	30.21	96	86.49	41	49.40		
ที่ดินเช่า	392	58.16			335	69.79	15	13.51	42	50.60		
แขวงบางไผ่	2374	100.00	90	100	1260	100.00	127	100.00	877	100.00	20	100.00
ที่ดินของตนเอง	816	34.37			335	28.17	60	47.24	381	43.44	20	100.00
ที่ดินเช่า	1558	65.63	90	100	905	71.83	67	52.76	496	56.56	-	-
แขวงคลองขวาง	909	100.00			166	100.00	412	100.00	324	100.00	7	100.00
ที่ดินของตนเอง	473	52.04			89	53.61	175	42.48	209	64.51		
ที่ดินเช่า	436	47.96			77	46.39	237	57.52	115	35.49	7	100.00
แขวงบางแคเหนือ	1866	100.00			487	100.00	800	100.00	576	100.00	3	100.00
ที่ดินของตนเอง	1013	54.29			122	25.05	501	62.63	387	67.19	3	100.00
ที่ดินเช่า	853	45.76			365	74.95	299	37.38	189	32.81	-	-
พื้นที่ศึกษา	8607	100.00	90	100	3853	100.00	2713	100.00	1921	100.00	30	
ที่ดินของตนเอง	4349	50.53			1463	37.97	1814	66.86	1049	54.61	23	76.67
ที่ดินเช่า	4258	49.47	90	100	2390	62.03	899	33.14	872	45.39	7	23.33



แหล่งข้อมูล: งานสำเนาสำเนาอาชีพ สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ: การสำรวจ หากได้ครบทั้งพื้นที่ศึกษา แขวงต่างๆ ของพื้นที่ศึกษานี้ เขตคลังข้อมูลการสำรวจมากกว่าร้อยละ 80

พื้นที่เกษตรกรรม ในปี 2534 ร้อยละ 52.04 ของพื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่ซึ่งเกษตรกรรมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ สัดส่วนร้อยละ 53.61 ของพื้นที่ปลูกพืชผัก ร้อยละ 42.48 ของพื้นที่ปลูกไม้ผล และร้อยละ 64.51 ของพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เป็นพื้นที่ซึ่งเกษตรกรรมมีกรรมสิทธิ์เป็นของตนเอง

เกษตรกรในแขวงคลองขวางถือครองพื้นที่เกษตรกรรมเฉลี่ยต่อครัวเรือนลดลงจาก 4.61 ไร่ ในปี 2532 เป็น 2.70 ไร่ ในปี 2534

แขวงบางแคเหนือ

แขวงบางแคเหนือ ในปี 2532 ครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ 55.24 มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 39.30 เช่าที่ดินทำการเกษตร และร้อยละ 5.46 เช่าที่ดินทำกินเป็นบางส่วน ในปี 2534 ร้อยละ 49.66 มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ร้อยละ 46.31 เช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตร และร้อยละ 4.03 เช่าที่ดินเป็นบางส่วน

พื้นที่เกษตรกรรมในปี 2534 ร้อยละ 54.29 ของพื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่ซึ่งเกษตรกรรมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง ส่วนในพื้นที่เกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ ร้อยละ 25.05 ของพื้นที่ปลูกผัก ร้อยละ 62.63 ของพื้นที่ปลูกไม้ผลและร้อยละ 67.19 ของพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เป็นพื้นที่ซึ่งเกษตรกรรมมีกรรมสิทธิ์เป็นของตนเอง พื้นที่บ่อปลาทั้งหมดเป็นพื้นที่ของเกษตรกรเอง

เกษตรกรในแขวงบางแคเหนือ ในปี 2532 พื้นที่ถือครองเกษตรกรรมต่อครัวเรือน ลดลงจาก 6.48 ไร่ ในปี 2532 เป็น 6.26 ไร่ ในปี 2534

ค่าเช่าที่ดิน

เกษตรกรในพื้นที่ศึกษาซึ่งเช่าที่ดินเพื่อทำเกษตรกรรม เสียค่าเช่าที่ดินแตกต่างกันไป ค่าเช่าที่ดินคิดเป็นรายปี มีค่าอยู่ระหว่าง 500-8000 บาท ต่อปี ในอดีตมีสัญญาเช่าระยะยาว แต่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการเช่าระยะสั้น ปีต่อปี หรือในบางกรณีไม่มีการทำสัญญาเช่าเลย เกษตรกรไม่มีความมั่นใจในการถือครองพื้นที่ ทำให้ไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากนัก จำเป็นต้องปลูกพืชที่ลงทุนน้อย เก็บเกี่ยวได้ในเวลาอันสั้น เป็นการใช้จ่ายประโยชน์จากที่ดินได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

พืชพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ศึกษา

ในพื้นที่ศึกษามีการปลูกพืชพันธุ์ต่าง ๆ แยกเป็นประเภทใหญ่ได้ 4 ประเภท คือ

1. ข้าว
2. พืชผัก แบ่งเป็นตระกูลผักไทย และผักจีน ผักชนิดสำคัญ ๆ ในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ผักตระกูลกระหล่ำ กระเพรา โหระพา คื่นช่าย ชিং ช่า ตะไคร้ ผักบุ้งจีน ผักกวางตุ้ง กุยช่าย ผักอื่น ๆ
3. ไม้ผล ไม้ผลที่สำคัญ ๆ ในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ มะม่วง มะนาว กล้วยหอม มะพร้าว มะกรูด หมาก มะไฟ ลิ้นจี่ กระท้อน ทุเรียน และส้มโอ
4. ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญ ๆ ในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ จาปี เฟิร์น โบร้งฟ้า เตย มะลิ สร้อยทอง รัก กล้วยไม้ และไม้ประดับต่าง

ฤดูกาลผลิต กิจกรรมการผลิต ระบบการผลิต

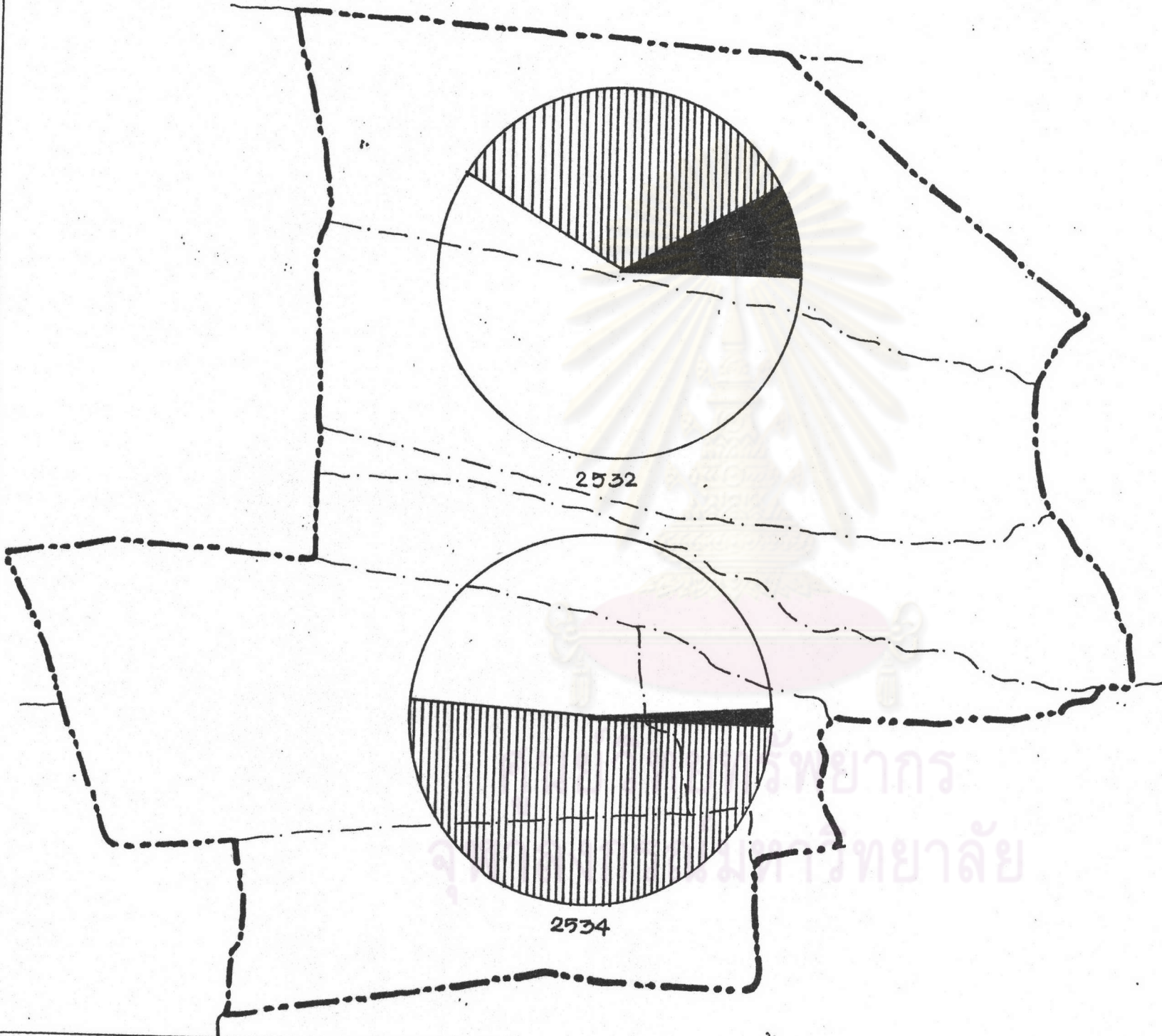
ฤดูกาลผลิต การผลิตพืชในพื้นที่ศึกษาไม่เป็นที่แน่นอน โดยเฉพาะผักจะปลูกปีละ 3-4 ครั้ง แต่ในช่วงฤดูฝน เกษตรกรบางรายจะหยุดทำเนื่องจากป้องกันน้ำท่วมไม่ได้ แต่หลังจากน้ำลดที่เริ่มดำเนินการทำใหม่ ส่วนไม้ผลออกตามฤดูกาลและไม่นิยมบังคับให้ออกผลนอกฤดูกาล เพราะเป็นสวนเก่า นอกจากนี้ก็มีกล้วยไม้ เกษตรกรพยายามจะผลิตให้ออกดอกช่วงฤดูหนาว เนื่องจากส่งออกราคาดี แต่ก็ยังทำไม่ได้มากนัก

กิจกรรมการผลิต เกษตรกรจะเป็นผู้กำหนดของตนเองว่าจะปลูกพืชชนิดใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตลาด บางที่เกษตรกรปลูกตรงกันหลายอย่าง ก็ทำให้ผลผลิตล้นตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ แต่เกษตรกรมักจะปลูกพืชหลายชนิด ในแปลงเดียวกัน ทำให้อัตราเสี่ยงน้อยลง แต่เฉพาะเกษตรกรผู้ปลูกผัก การปลูกพืชผักชนิดใด ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลาง เป็นผู้กำหนด




สภาพเศรษฐกิจ

การลงทุนและรายได้

จากข้อมูลทาง เศรษฐกิจเบื้องต้น จากตารางที่... จะเห็นว่านาข้าวเป็นการเกษตรที่ให้ผลตอบแทนต่อไร่น้อยมาก แต่ลงทุนสูงที่สุดเช่นกัน ในขณะที่กล้วยไม้เป็นการเกษตรซึ่งได้ผลตอบแทนต่อ



แสดงกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน ปี 2532 และ ปี 2534

-  กรรมสิทธิ์การถือครอง ๗๔๖๖
-  ว่าง
-  การถือครอง ๗๔๖๖ และ ว่างบางส่วน

2532

2534

การศึกษาเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมชานเมือง
การศึกษาพื้นที่สีเขียวและสวนของ กทม.

มาตราส่วน

ตารางแสดงข้อมูลเศรษฐกิจเบื้องต้นของกิจกรรมด้านการเกษตรในพื้นที่ ศึกษา (ราคา 2532)

กิจกรรม	ต้นทุน บาท/ไร่/ปี	รายได้ บาท/ไร่/ปี	กำไร บาท/ไร่/ปี
ข้าวเหนียว	820	1,662	842
ข้าวเหนียว	820	2,352	1,532
พสุ	42,480	86,700	44,220
กุยช่าย	19,530	35,790	16,260
โหระพา-กระเพรา	9,616	10,620	1,004
คะน้า	12,800	14,400	1,600
กวางตุ้ง	10,600	12,000	1,400
ตะาครี	3,060	3,150	90
ข่า	7,800	11,712	3,912
ขิง	8,200	19,176	10,976
มะม่วง	4,257	16,530	12,273
กระท้อน	28,625	100,540	71,915
มะกรูด	7,750	15,243	7,493
มะนาว	5,267	15,500	10,233
หมาก	1,212	7,120	5,908
มะพร้าว	1,050	3,600	2,550
ส้มโอ	4,100	13,750	9,650
กล้วยหอม	2,514	6,230	3,716
ทุเรียน	5,225	17,400	12,175
จำปี	13,800	36,000	22,200
มะลิ	59,882	95,008	35,126
รัก	3,256	6,480	3,224
	8,337	15,000	6,663
กล้วยไม้	118,500	283,400	164,900

ไร้สูงสุด แต่ในขณะเดียวกันการลงทุนก็สูงมากเช่นเดียวกัน เงินทุน เป็นปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งในการเลือกประเภทเกษตรกรรม

แต่ในการเลือกปลูกพืชชนิดใดของเกษตรกร มิได้ขึ้นอยู่กับผลตอบแทนต่อการลงทุนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ความมั่นคงในการถือครองที่ดินก็เป็นปัจจัยสำคัญ พืชที่ให้ผลตอบแทนสูง เป็นพืชที่ใช้เวลาก่อนการเก็บเกี่ยวนาน เช่น ส้มโอ มะม่วง กระท้อน จาปี เป็นต้น ดังนั้นกรรมสิทธิ์ในที่ดินและระยะเวลาของสัญญาเช่ามีอิทธิพลอย่างมากในการที่เกษตรกรจะใช้ เนื้อที่การเพาะปลูกให้ได้ประโยชน์สูงสุด

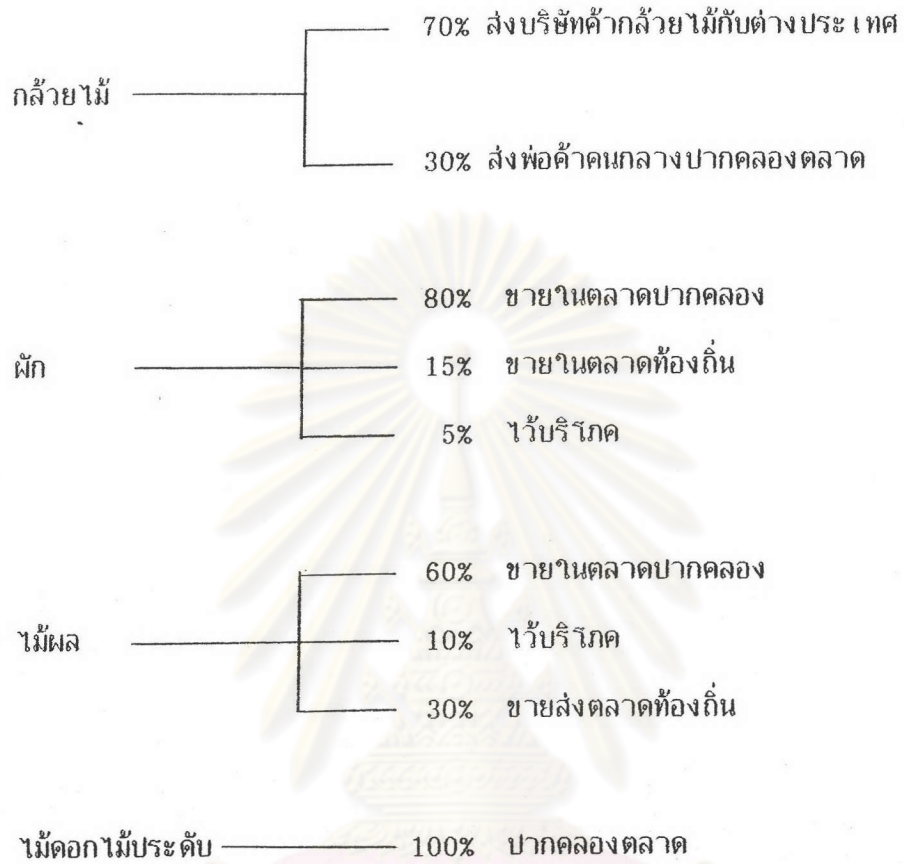
ข้อมูลต้นทุนและรายได้ข้างต้นเป็นเพียงค่าเฉลี่ย ต้นทุนจะสูงมากน้อยเท่าใด ขึ้นอยู่กับสภาพของที่ดินเดิม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและสารเคมีอื่น ๆ อย่างถูกต้อง พอเหมาะไม่มากเกินไป และการบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง เพื่อผลผลิตในแต่ละปี นอกจากนี้พ่อค้าคนกลางยังมีบทบาทเป็นผู้กำหนดราคาและวิธีการจ่ายเงิน ซึ่งเกษตรกรค่อนข้างเสียเปรียบอยู่มาก รายได้ของเกษตรกรแต่ละประเภทแต่ละแขวงไม่เท่ากัน ตัวเลขจากตารางเป็นเพียงค่าเฉลี่ย

ตลาด

ตลาดส่วนใหญ่ของผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ศึกษา ส่งไปขายยังปากคลองตลาด (ยกเว้นกล้วยไม้ ซึ่งส่งผลผลิตส่วนใหญ่ให้กับบริษัทส่งออกต่างประเทศ) มีบางส่วนที่ส่งตลาดในท้องถิ่น เช่น ตลาดพรานนก ตลาดศาลาหน้าร้อน และอื่น ๆ และบางส่วนของผลผลิตซึ่งเกษตรกรเก็บไว้บริโภคเองในครอบครัว

ลักษณะการขายผลผลิตร้อยละ 80 พ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงที่ร้อยละ 20 เกษตรกรนำไปขายเอง โดยนำส่งแก่พ่อค้าคนกลางร้อยละ 5.50 ที่เหลือเกษตรกรนำไปขายเอง ดังนั้นผลผลิตถึงร้อยละ 85.50 ส่งให้กับพ่อค้าคนกลาง

วิธีการตลาด



ที่มา : สำนักงานเกษตร กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปสภาพพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษา มีพื้นที่คงเหลือเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 29.37 ของพื้นที่ศึกษาทั้งหมด พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่ในพื้นที่ศึกษา ประมาณ ร้อยละ 65 อยู่ในแขวงบางไผ่ บางระมาด และบางแคเหนือ โดยมักมีท่าเลอยู่ค่อนข้างห่างไกลจากบริเวณถนนสายหลัก หรือสภาพการเข้าถึงในบริเวณนั้น ๆ ไม่น่าจะอำนวยต่อการพัฒนาพื้นที่ในบริเวณทั้ง 3 แขวงนี้ ยังคงเหลือพื้นที่เกษตรกรรม กระจัดตัวกันอยู่เป็นบริเวณใหญ่

ประเภทของเกษตรกรรมที่ยังคงเหลืออยู่ในบริเวณพื้นที่ศึกษาหลักที่สำคัญคือ การปลูกผัก การปลูกไม้ผล และการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกล้วยไม้ประเภทของเกษตรกรรมที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดคือ กล้วยไม้ รองลงมาคือ ประเภทไม้ผล

พื้นที่เกษตรกรรมแต่ละประเภทมีลักษณะการถือครองที่ดินแตกต่างกันไปโดยพื้นที่เจ้าของที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์เป็นของตนเอง ส่วนใหญ่ร้อยละ 65 ปลูกไม้ผลหรือกล้วยไม้ และร้อยละ 56.13 ของเจ้าของที่ดินซึ่งเช่าที่ดินทำกิน ปลูกผัก และส่วนที่เหลือปลูกไม้ดอกไม้ผล ซึ่งมีลักษณะเป็นพืชล้มลุกหรืออายุสั้นให้ผลผลิตเร็ว เช่น กล้วย มะละกอ เป็นต้น พื้นที่ผักที่คงเหลืออยู่มีสัดส่วนของการถือครองที่ดินเช่าและของตนเอง ใกล้เคียงกันมาก และมักสูญเสียไปเป็นพื้นที่พักอาศัย โดยเฉพาะบ้านจัดสรร พื้นที่ศึกษาสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมไปทั้งสิ้น ประมาณ 18694 ไร่ โดยส่วนใหญ่เป็นพืชที่ปลูกผักและพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่มีลักษณะกรรมสิทธิ์การถือครองเป็นที่เช่า ในช่วง 7 ปีจาก พ.ศ. 2527-2534 มีการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมประมาณปีละ 2,670.6 ไร่ และแนวโน้มของการสูญเสียเพิ่มขึ้น โดยช่วง 2 ปีหลังสูญเสียพื้นที่เป็น 2 เท่าของช่วง 5 ปีแรก

พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษามีสภาพพื้นฐานด้านเกษตรกรรม เช่น สมรรถนะดิน ระบบชลประทาน การคมนาคมขนส่ง ซึ่งดีมาก แต่มีการเสื่อมโทรมไปตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ยกเว้นการคมนาคมซึ่งสะดวกขึ้น ซึ่งเป็นผลเสียกับพื้นที่เกษตรกรรม แต่อย่างไรก็ตามพื้นฐานเดิมซึ่งดีอยู่แล้วมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพดีขึ้นได้โดยง่าย